

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2018/2067

2018 m. gruodžio 19 d.

dėl duomenų patikros ir tikrintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą
2003/87/EB

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 334, 2018 12 31, p. 94)

iš dalies keičiamas:

Oficialusis leidinys

	Nr.	puslapis	data
► M1	2020 m. gruodžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/2084	L 423 23	2020 12 15

▼B**KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2018/2067****2018 m. gruodžio 19 d.****dėl duomenų patikros ir tikrintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB****(Tekstas svarbus EEE)****I SKYRIUS****BENDROSIOS NUOSTATOS***1 straipsnis***Dalykas**

Šiuo reglamentu nustatomos pagal Direktyvą 2003/87/EB teikiamų ataskaitų patikros ir tikrintojų akreditavimo bei priežiūros nuostatos.

Be to, nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 765/2008, šiuo reglamentu nustatomos tikrintojų tarpusavio pripažinimo ir nacionalinių akreditacijos įstaigų tarpusavio vertinimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 15 straipsnį nuostatos.

▼M1*2 straipsnis***Taikymo sritis**

Šis reglamentas taikomas nuo 2019 m. sausio 1 d. pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnį teikiamų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir tonkilometrių duomenų patikrai ir duomenų, reikalingų *ex ante* santykiniams taršos rodikliams atnaujinti ir įrenginiams suteiktinų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiui nustatyti, patikrai pagal tos direktyvos 10a straipsnį.

▼B*3 straipsnis***Apibrėžtys**

Be terminų, kurių apibrėžtys nustatytos Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnyje ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 3 straipsnyje, šiame reglamente vartojami taip apibrėžiami terminai:

- 1) neaptikimo rizika – rizika, kad tikrintojas neaptiks esminio netikslumo;
- 2) akreditavimas – nacionalinės akreditacijos įstaigos patvirtinimas, kad tikrintojas atitinka Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 9 punkte apibrėžtų darnųjų standartų reikalavimus ir šiame reglamente nustatytus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos tikrinimo reikalavimus;

▼ M1

- 3) tikrintojas – juridinis asmuo, atliekantis patikrą pagal šį reglamentą ir akredituotas nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal šį reglamentą bei Reglamentą (EB) Nr. 765/2008, arba, nepažeidžiant to reglamento 5 straipsnio 2 dalies, patikros ataskaitos pateikimo metu kitaip įgaliotas fizinis asmuo;

▼ B

- 4) patikra – tikrintojo veikla, vykdoma patikros ataskaitai pagal šį reglamentą parengti;
- 5) netikslumas – nenurodyti, netinkamai pateikti duomenys arba klaida veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pateiktuose duomenyse, neatsižvelgiant į neapibrėžtį, leidžiamą pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 12 straipsnio 1 dalies a punktą;
- 6) esminis netikslumas – netikslumas, kuris, tikrintojo nuomone, atskirai arba kartu su kitais netikslumais viršija reikšmingumo lygį arba gali turėti poveikį tam, kaip kompetentinga institucija įvertins veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą;

▼ M1

- 6a) metinė veiklos lygio ataskaita – ataskaita, kurią veiklos vykdytojas teikia pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 ⁽¹⁾ 3 straipsnio 3 dalį.
- 7) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita – metinė išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, kurią veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo pateikti pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnio 3 dalį, tonkilometrų duomenų ataskaita, kurią orlaivių naudotojas privalo pateikti prašydamas apyvartinių taršos leidimų pagal tos direktyvos 3e ir 3f straipsnius, bazinių duomenų ataskaita, kurią veiklos vykdytojas teikia Komisijai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 4 straipsnio 2 dalį, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaita, kurią veiklos vykdytojas teikia pagal to reglamento 5 straipsnio 2 dalį arba metinė veiklos lygio ataskaita;

▼ B

- 8) akreditavimo sritis – I priede nurodyta veikla, kuriai vykdyti siekiama gauti akreditavimo pažymėjimą arba kuriai vykdyti jis suteikiamas;
- 9) kompetencija – gebėjimas taikyti žinias ir įgūdžius veiklai vykdyti;
- 10) reikšmingumo lygis – kiekybinė ribinė vertė arba ribinis taškas, kuriuos viršijančius netikslumus atskirai arba kartu su kitais netikslumais tikrintojas laiko esminiais;

⁽¹⁾ 2019 m. spalio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1842, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB taikymo taisyklės, susijusios su tolesne nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo koregavimo dėl veiklos lygio pokyčių tvarka, OL L 282, 2019 11 4, p. 20.

▼B

- 11) kontrolės sistema – veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo atliekamas rizikos vertinimas ir visos kontrolės priemonės, įskaitant nuolatinį jų valdymą, kurias veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas yra nustatęs, patvirtinęs dokumentais, įdiegia ir taiko atitinkamai pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 59 straipsnį arba pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ 11 straipsnį;
- 12) kontrolė – veiksmai arba priemonės, kuriuos veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas taiko būdingajai rizikai mažinti;
- 13) neatitiktis – vienas iš toliau nurodytų dalykų:
 - a) jei tikrinama veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, bet kuris veiklos vykdytojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimams;
 - b) jei tikrinama orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų ataskaita, bet kuris orlaivių naudotojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimams;

▼M1

- c) jei tikrinama bazinių duomenų ataskaita, veiklos vykdytojo pateikta pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 4 straipsnio 2 dalies a punktą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaita, veiklos vykdytojo pateikta pagal to reglamento 5 straipsnio 2 dalį, arba metinė veiklos lygio ataskaita, bet kuris veiklos vykdytojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis stebėsenos metodikos plano reikalavimams;

▼B

- d) akreditavimo pagal IV skyrių tikslu – bet kuris tikrintojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis šio reglamento reikalavimams;
- 14) vieta (tikrinant orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų ataskaitą) – vieta, kurioje nustatomas ir administruojamas stebėsenos procesas, įskaitant vietas, kuriose tvarkomi ir saugomi svarbūs duomenys ir informacija;
 - 15) kontrolės aplinka – aplinka, kurioje veikia vidaus kontrolės sistema, ir visi veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vadybės veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti šios vidaus kontrolės sistemos išmanymą;
 - 16) būdingoji rizika – prieš atsižvelgiant į susijusios kontrolės poveikį įvertinamas veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos parametro jautrumas netikslumams, kurie atskirai arba kartu su kitais netikslumais gali būti esminiai;
 - 17) kontrolės rizika – veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos parametro jautrumas netikslumams, kurie atskirai arba kartu su kitais netikslumais gali būti esminiai ir kurių nebus išvengta arba kurie nebus laiku aptikti ir ištaisyti taikant kontrolės sistemą;

▼B

- 18) patikros rizika – nuo būdingosios rizikos, kontrolės rizikos ir aptikimo rizikos priklausanti rizika, kad tikrintojas pateiks netinkamą patikros išvadą, kai veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje bus esminių netikslumų;
- 19) pagrįstas patikrinimas – patikros išvadoje teigiamai išreikštas aukšto, bet ne absoliutaus lygio patikrinimas, kad tikrinamoje veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- 20) analitinės procedūros – duomenų svyravimų ir tendencijų analizė, įskaitant su kita susijusia informacija nesuderinamų arba nuo prognozuotų kiekių nukrypstančių ryšių analizę;
- 21) patikros vidaus dokumentai – visi vidaus dokumentai, kuriuos tikrintojas parengė registruodamas visus dokumentinius įrodymus ir pagrįsdamas veiksmus, atliekamus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitai patikrinti;
- 22) ES ATLPS audito vadovas – ES ATLPS auditorius, vadovaujantis patikros grupei, atsakingai už veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą ir patikros ataskaitos pateikimą, ir prižiūrintis jos darbą;
- 23) ES ATLPS auditorius – patikros grupės, atsakingos už veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą, narys, kuris nėra ES ATLPS audito vadovas;
- 24) dalyko ekspertas – asmuo, kuris suteikia išsamių žinių ir dalijasi profesine patirtimi tam tikru klausimu, kai to reikia patikros veiklai vykdyti pagal III skyrių ir akreditavimo veiklai vykdyti pagal V skyrių;
- 25) patikinimo lygis – patikimumas, kurį tikrintojas suteikia patikros ataskaitai remdamasis patikros rizikos mažinimo tikslu ir atsižvelgdamas į įsipareigojimo atlikti patikrą aplinkybes;
- 26) vertintojas – asmuo, nacionalinės akreditacijos įstaigos paskirtas individualiai arba dirbant vertinimo grupėje atlikti tikrintoją vertinimą pagal šį reglamentą;
- 27) vyriausiasis vertintojas – vertintojas, kuriam tenka bendroji atsakomybė už tikrintoją įvertinimą pagal šį reglamentą;
- 28) bazinių duomenų ataskaita – ataskaita, kurią veiklos vykdytojas teikia pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◄ 4 straipsnio 2 dalį;

▼B

- 29) naujų rinkos dalyvių duomenų ataskaita – ataskaita, kurią veiklos vykdytojas teikia pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ 5 straipsnio 2 dalį;

▼M1

- 30) veiklos lygio ataskaitinis laikotarpis – taikytinas laikotarpis prieš pateikiant metinę veiklos lygio ataskaitą pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 3 straipsnio 1 dalį.

*4 straipsnis***Atitikties prielaida**

Jeigu tikrintojas įrodo atitinkamus kriterijus, nustatytus atitinkamuose darniuosiuose standartuose (arba jų dalyse), apibrėžtuose Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 9 punkte, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, daroma prielaida, kad jis, išskyrus šio reglamento 7 straipsnio 1 ir 4 dalis, 22 straipsnį, 27 straipsnio 1 dalį, 28, 31 ir 32 straipsnius, atitinka tuos šio reglamento II ir III skyrių reikalavimus, kuriuos apima taikytini darnieji standartai.

▼B*5 straipsnis***Bendra akreditavimo sistema**

Jei šiame reglamente nenustatytos konkrečios nuostatos dėl nacionalinių akreditacijos įstaigų sudėties ar akreditavimo veiklos bei su ja susijusių reikalavimų, taikomos atitinkamos Reglamento (EB) Nr. 765/2008 nuostatos.

II SKYRIUS

PATIKRA*6 straipsnis***Patikros patikimumas****▼M1**

Patikrinta išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, tonkilometrių ataskaita, bazinių duomenų ataskaita, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaita arba metinė veiklos lygio ataskaita turi būti patikima naudotojams. Jos turinys turi atitikti tai, ką ketinta pateikti, arba tai, ko galima pagrįstai tikėtis.

▼B

Veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikros procesas turi būti veiksminga ir patikima kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės procedūras papildanti priemonė, kurią taikant veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui suteikiama informacija, kuria pasinaudodamas jis gali pagerinti išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimą, arba duomenys, reikalingi nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams paskirstyti.

▼B*7 straipsnis***Bendri tikrintojų įpareigojimai**

1. Tikrintojas atlieka patikras ir vykdo veiklą, kaip reikalaujama šiame skyriuje, siekdamas pateikti patikros ataskaitą, kurios išvadoje būtų pagrįstai patikinta, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.
2. Tikrintojas planuoja ir atlieka patikras laikydamasis profesinio skepticizmo nuostatos, pripažindamas, kad gali būti aplinkybių, dėl kurių veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos informacijoje gali būti esminių netikslumų.
3. Tikrintojas atlieka patikrą tarnaudamas visuomenės interesams ir būdamas nepriklausomas nuo veiklos vykdytojo ar orlaivių naudotojo ir nuo kompetentingų institucijų, atsakingų už Direktyvos 2003/87/EB taikymą.
4. Atlikdamas patikrą tikrintojas įvertina, ar:

▼M1

- a) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita yra išsami ir atitinka atitinkamai Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 X priede, Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 IV priede arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 3 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus;

▼B

- b) veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas veikė laikydamasis leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas reikalavimų ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimų, jeigu tai susiję su veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio patikra, ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimų, jeigu tai susiję su orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų ataskaitos patikra;

▼M1

- c) jei tai susiję su veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaitos, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitos arba metinės veiklos lygio ataskaitos patikra, veiklos vykdytojas veikė pagal stebėsenos metodikos plano, parengto pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 8 straipsnį ir patvirtinto kompetentingos institucijos, reikalavimus;

▼B

- d) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktuose duomenyse nėra esminių netikslumų;
- e) gali būti pateikta informacija, pagrindžianti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo duomenų srauto valdymo veiklą, kontrolės sistemą ir susijusias procedūras, skirtas tobulinti jų stebėsenos ir ataskaitų teikimo kokybę.

▼B

Nukrypdamas nuo c punkto, tikrintojas įvertina, ar tuo atveju, kai stebėsenos metodikos planas prieš pateikiant bazinių duomenų ataskaitą neturi būti patvirtintas kompetentingos institucijos, veiklos vykdytojo stebėsenos metodikos planas atitinka Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ reikalavimus. Jei tikrintojas nustato, kad stebėsenos metodikos planas neatitinka Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀, veiklos vykdytojas atlieka stebėsenos metodikos plano pakeitimus, kad jis atitiktų tą reglamentą.

Siekdamas įvykdyti šios pastraipos d punkto reikalavimus, tikrintojas gauna iš veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo aiškių ir objektyvių įrodymų, kuriais pagrindžiamas ataskaitoje nurodytas bendras išmestų teršalų kiekis, tonkilometrų duomenys arba duomenys, reikalingi nemonitavimams apyvartiniam taršos leidimams paskirstyti, ir atsižvelgia į visą kitą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktą informaciją.

▼M1

5. Jei tikrintojas nustato, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas nesilaiko Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 arba veiklos vykdytojas nesilaiko Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842, tas nukrypimas nurodomas patikros ataskaitoje, net jei kompetentinga institucija yra atitinkamai patvirtinusi atitinkamą stebėsenos planą arba stebėsenos metodikos planą.

▼B

6. Jeigu stebėsenos planas nėra patvirtintas kompetentingos institucijos pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 12 straipsnį, jeigu jis nėra išsamus arba jeigu per ataskaitinį laikotarpį padaryta to įgyvendinimo reglamento 15 straipsnio 3 arba 4 dalyje nurodytų reikšmingų pakeitimų, kurių kompetentinga institucija nėra atitinkamai patvirtinusi, tikrintojas pataria veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui gauti reikiamą kompetentingos institucijos patvirtinimą.

Jeigu stebėsenos metodikos planas turi būti patvirtintas kompetentingos institucijos prieš pateikiant bazinių duomenų ataskaitą pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ 8 straipsnio 4 dalį, bet jis nėra patvirtintas arba nėra išsamus, arba jeigu padaryta to reglamento 9 straipsnio 5 dalyje nurodytų reikšmingų pakeitimų, kurių kompetentinga institucija nėra patvirtinusi, tikrintojas pataria veiklos vykdytojui gauti reikiamą kompetentingos institucijos patvirtinimą.

Kompetentingai institucijai suteikus patvirtinimą, tikrintojas atitinkamai tęsia, kartoja arba pritaiko patikros veiklą.

Jei iki patikros ataskaitos išdavimo to patvirtinimo negaunama, tikrintojas tai nurodo patikros ataskaitoje.

*8 straipsnis***Ikisutartiniai įpareigojimai**

1. Prieš įsipareigodamas atlikti patikrą, tikrintojas deramai išsiaiškina, koks tai yra veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas, kad galėtų įvertinti, ar jis gali apsiimti atlikti patikrą. Šiuo tikslu tikrintojas atlieka bent šiuos veiksmus:

▼B

- a) įvertina riziką, susijusią su įsipareigojimu atlikti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą pagal šį reglamentą;
- b) peržiūri veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pateiktą informaciją, kad galėtų nustatyti patikros sritį;
- c) įvertina, ar įsipareigojimas priklauso jo akreditavimo sričiai;
- d) įvertina, ar jis yra pakankamai kompetentingas, turi pakankamai darbuotojų ir išteklių, kad galėtų surinkti patikros grupę, gebančią išnagrinėti sudėtingus įrenginius arba orlaivių naudotojo veiklą ir orlaivių parką, taip pat ar jis yra pajėgus per reikiamą laikotarpį sėkmingai pabaigti patikrą;
- e) įvertina, ar jis yra pajėgus užtikrinti, kad jo surinksima patikros grupė būtų pakankamai kompetentinga, ir joje būtų asmenų, kurie galėtų tinkamai atlikti konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrą;
- f) nustato, kiek laiko reikia skirti kiekvienam patikros įsipareigojimui atlikti, kad patikra būtų atlikta tinkamai.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas pateikia tikrintojui visą svarbią informaciją, suteikiančią tikrintojui galimybę vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą.

9 straipsnis

Tikrinimo trukmės nustatymas

1. Nustatydamas 8 straipsnio 1 dalies f punkte nurodyto patikros įsipareigojimo atlikimo trukmę, tikrintojas atsižvelgia bent į šiuos veiksnius:

- a) įrenginių arba orlaivių naudotojo veiklos ir orlaivių parko sudėtingumą;
- b) informacijos lygį ir atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano sudėtingumą;
- c) reikalaujamą reikšmingumo lygį;
- d) duomenų srauto valdymo veiklos ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo kontrolės sistemos sudėtingumą ir išsamumą;
- e) su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu, tonkilometrų duomenimis arba duomenimis, reikalingais nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams paskirstyti, susijusios informacijos ir duomenų buvimo vietą.

▼B

2. Tikrintojas užtikrina, kad patikros sutartyje būtų numatyta galimybė skirti papildomai laiko sutartyje numatytajam, jei tokio papildomo laiko prireikia strateginei analizei, rizikos analizei ar kitai patikros veiklai atlikti. Papildomo laiko gali reikėti bent tokiose situacijose:

- a) atliekant patikrą paaiškėja, kad duomenų srauto valdymo veikla, kontrolė arba veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo logistinė veikla yra sudėtingesnės nei iš pradžių manyta;
- b) atlikdamas patikrą tikrintojas duomenų rinkiniuose randa netikslumų, neatitikčių, nustato, kad trūksta duomenų, arba randa klaidų.

3. Tikrintojas įrašo tikrinimo trukmę į patikros vidaus dokumentus.

10 straipsnis

Veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo teikiama informacija

1. Prieš atlikdamas strateginę analizę ir kitais patikros laikotarpio momentais veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas tikrintojui pateikia visus toliau išvardytus dokumentus:

- a) jeigu atliekama veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra – veiklos vykdytojo leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas;
- b) naujausią veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo stebėsenos plano versiją, taip pat kitas svarbias kompetentingos institucijos patvirtintas stebėsenos plano versijas su patvirtinimo įrodymais;
- c) naujausią veiklos vykdytojo stebėsenos metodikos plano versiją, taip pat kitas svarbias stebėsenos metodikos plano versijas ir, jei taikytina, patvirtinimo įrodymus;
- d) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo duomenų srauto valdymo veiklos aprašymą;
- e) atitinkamai Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 59 straipsnio 2 dalies a punkte arba Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◄ 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo rizikos vertinimą ir visos kontrolės sistemos aprašą;
- f) jei taikytina, supaprastintą neapibrėžties vertinimą, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◄ 7 straipsnio 2 dalies c punkte;

▼B

- g) kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane minimas procedūras, įskaitant duomenų srauto valdymo veiklos ir kontrolės įgyvendinimo procedūras;

▼M1

- h) atitinkamai veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo metinę išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, tonkilometrų duomenų ataskaitą, bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą;

▼B

- i) jei taikytina, su ankstesniais apyvartinių taršos leidimų paskirstymo etapais susijusių ankstesnių paskirstymo laikotarpių bazinių duomenų ataskaitas, pateiktas kompetentingai institucijai taikant Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 21 dalį;
- j) jei taikytina, kompetentingos institucijos patvirtintą veiklos vykdytojo ėminių ėmimo planą, nurodytą Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 33 straipsnyje;
- k) jeigu ataskaitiniu laikotarpiu stebėsenos planas buvo pakeistas, visų šių pakeitimų aprašymą pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 16 straipsnio 3 dalį;

▼M1

- ka) jeigu stebėsenos metodikos planas buvo pakeistas, visų pakeitimų aprašymą pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 9 straipsnį;
- l) jei taikytina, Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 69 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodytas ataskaitas;
- la) kai taikoma, informacija apie tai, kaip veiklos vykdytojas ištaisė neatitikimus arba reagavo į rekomendacijas dėl patobulinimų, apie kuriuos buvo pranešta patikros ataskaitoje, susijusioje su ankstesnių metų metine veiklos lygio ataskaita arba atitinkama bazinių duomenų ataskaita;

▼B

- m) atitinkamai praeitų metų arba praeito bazinio laikotarpio patikros ataskaitą, jeigu tikrintojas atitinkamai praeitais metais arba praeitų baziniu laikotarpiu neatliko to konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikros;

▼M1

- n) atitinkamai visą susijusį susirašinėjimą su kompetentinga institucija, visų pirma informaciją, susijusią su pranešimais apie stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano pakeitimus, taip pat ataskaitose pateiktų duomenų ištaisymą;

▼B

- o) informaciją apie duomenų bazes ir duomenų šaltinius, naudotus stebėsenos ir ataskaitų teikimo tikslais, įskaitant tuos, kurių šaltinis yra Eurokontrolė arba kita susijusi organizacija;

▼B

- p) jeigu patikra susijusi su įrenginių, kuriuose pagal Direktyvą 2009/31/EB patvirtintoje saugykloje vykdomas geologinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų saugojimas, išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, pagal tą direktyvą privalomą stebėsenos planą ir pagal tos direktyvos 14 straipsnį privalomas ataskaitas, apimančias bent jau tikrintinos išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos ataskaitinį laikotarpį;
 - q) jeigu taikytina, kompetentingos institucijos patvirtinimą dėl reikalavimo vykti į įrenginių buvimo vietą netaikymo pagal 31 straipsnio 1 dalį;
 - r) veiklos vykdytojo įrodymus, kuriais patvirtinama atitiktis stebėsenos plane nustatytų pakopų neapibrėžties ribinėms vertėms;
 - s) visą kitą svarbią informaciją, reikalingą patikrai planuoti ir atlikti.
2. Prieš tikrintojui išduodant patikros ataskaitą, veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas pateikia tikrintojui galutinę aprobuotą ir vidaus tvarka patvirtintą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą.

*11 straipsnis***Strateginė analizė**

1. Patikros pradžioje tikrintojas atlieka visos su įrenginiu arba orlaivių naudotoju susijusios veiklos strateginę analizę, kad įvertintų tikėtiną patikros užduočių pobūdį, mastą ir sudėtingumą.
2. Kad suprastų įrenginyje arba orlaivių naudotojo vykdomą veiklą, tikrintojas surenka ir peržiūri informaciją, būtiną įvertinti, ar patikros grupė yra pakankamai kompetentinga atlikti patikrą, nustatyti, ar sutartyje nurodyta tikrinimo trukmė nustatyta teisingai, ir įsitikinti, kad ji yra pajėgi atlikti reikiamą rizikos analizę. Ta informacija apima bent:
 - a) 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją;
 - b) reikalaujamą reikšmingumo lygį;
 - c) informaciją, gautą per ankstesnių metų patikras, jeigu tikrintojas atlieka to paties veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrą.
3. Peržiūrėdamas 2 dalyje nurodytą informaciją, tikrintojas įvertina bent šiuos dalykus:
 - a) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą – įrenginio kategoriją, nurodytą Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnyje, ir tame įrenginyje vykdomą veiklą;
 - b) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą arba tonkilometrų duomenų ataskaitą – orlaivių naudotojo dydį ir pobūdį, informacijos pasiskirstymą įvairiose vietose ir skrydžių skaičių bei pobūdį;

▼B

- c) atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtintą stebėsenos planą arba stebėsenos metodikos planą, taip pat atitinkamai tame stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane nustatytos metodikos ypatumus;
- d) taršos šaltinių ir sukėliklių pobūdį, mastą ir sudėtingumą, taip pat įrangą ir procesus, kuriuos taikant gauti išmetamųjų teršalų kiekio, tonkilometrų duomenys arba duomenys, reikalingi nemokamiems apyvartiniam taršos leidimams paskirstyti, įskaitant atitinkamai stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane aprašytą matavimo įrangą, apskaičiavimo faktorių kilmę ir taikymą bei kitus pirminius duomenų šaltinius;
- e) duomenų srauto valdymo veiklą, kontrolės sistemą ir kontrolės aplinką.

4. Atlikdamas strateginę analizę tikrintojas patikrina:

- a) ar jam pateiktas atitinkamai stebėsenos planas arba stebėsenos metodikos planas yra naujausia stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano versija, prireikus patvirtinta kompetentingos institucijos;

▼M1

- b) ar per ataskaitinį laikotarpį stebėsenos planas buvo pakeistas;
- ba) ar atitinkamai per bazinį laikotarpį arba veiklos lygio ataskaitinį laikotarpį buvo padaryta stebėsenos metodikos plano pakeitimų;

▼B

- c) jei taikytina, ar apie b punkte nurodytus pakeitimus buvo pranešta kompetentingai institucijai pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 15 straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnį arba ar tuos pakeitimus patvirtino kompetentinga institucija pagal to įgyvendinimo reglamento 15 straipsnio 2 dalį;

▼M1

- d) jei taikytina, ar apie ba punkte nurodytus pakeitimus buvo pranešta kompetentingai institucijai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 9 straipsnio 3 dalį arba ar tuos pakeitimus patvirtino kompetentinga institucija pagal to reglamento 9 straipsnio 4 dalį.

▼B*12 straipsnis***Rizikos analizė**

1. Kad sėkmingai parengtų, suplanuotų ir atliktų patikrą, tikrintojas nustato ir išanalizuoja šiuos dalykus:

- a) būdingąją riziką;
- b) kontrolę;
- c) jeigu b punkte nurodyta kontrolė yra įgyvendinta, kontrolės riziką, susijusią su tos kontrolės veiksmingumu.

▼B

2. Nustatydamas ir analizuodamas 1 dalyje nurodytus dalykus, tikrintojas atsižvelgia bent į:

- a) 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos strateginės analizės išvadas;
- b) 10 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytą informaciją;
- c) 11 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą reikšmingumo lygį.

3. Tikrintojas, nustatęs, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas savo rizikos vertinime nenustatė susijusios būdingosios rizikos ir kontrolės rizikos, apie tai praneša veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui.

4. Jeigu reikia atsižvelgiant į patikros metu gautą informaciją, tikrintojas peržiūri rizikos analizę ir iš dalies keičia arba kartoja reikalingą patikros veiklą.

13 straipsnis

Patikros planas

1. Tikrintojas, remdamasis strateginės analizės ir rizikos analizės metu gauta informacija ir nustatyta rizika, parengia patikros planą, į kurį įtraukia bent šiuos elementus:

- a) patikros programą, kurioje aprašomas patikros veiklos pobūdis ir sritis, taip pat šios veiklos atlikimo laikas ir būdas;
- b) kontrolės tikrinimo planą, kuriame nustatomas kontrolės ir kontrolės procedūrų patikrinimo mastas ir metodai;

▼M1

- c) duomenų imties planą, kuriame nustatoma duomenų imties, susijusios su duomenų vertėmis, kuriomis remiantis buvo apskaičiuoti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitoje nurodytas bendras išmestas teršalų kiekis, orlaivių naudotojo tonkilometrų duomenų ataskaitoje nurodyti suvestiniai tonkilometrų duomenys arba veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaitoje, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitoje ar metinėje veiklos lygio ataskaitoje nurodyti suvestiniai duomenys, reikalingi nemokamiems apyvartiniams taršos leidimams paskirstyti, sritis ir metodai.

▼B

2. 1 dalies b punkte nurodytą kontrolės tikrinimo planą tikrintojas sudaro taip, kad galėtų nustatyti, kiek galima pasitikėti atitinkama kontrole vertinant atitiktį 7 straipsnio 4 dalies b, c arba d punktuose arba 7 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nurodytiems reikalavimams.

▼B

Nustatydamas duomenų imties dydį ir su duomenų intimi susijusią veiklą, kuria patikrinama kontrolė, tikrintojas atsižvelgia į šiuos elementus:

- a) būdingąją riziką;
- b) kontrolės aplinką;
- c) susijusią kontrolę;
- d) reikalavimą pateikti pagrįstai patikimą patikros išvadą.

3. 1 dalies c punkte nurodytų duomenų atrankai nustatydamas imties dydį ir su duomenų intimi susijusią veiklą, tikrintojas atsižvelgia į šiuos elementus:

- a) būdingąją riziką ir kontrolės riziką;
- b) analitinių procedūrų rezultatus;
- c) reikalavimą pateikti pagrįstai patikimą patikros išvadą;
- d) reikšmingumo lygį;
- e) atskiro duomenų elemento poveikio visam duomenų rinkiniui svarbą.

4. Tikrintojas sudaro ir įgyvendina patikros planą taip, kad patikros rizika būtų sumažinta iki priimtino lygio, suteikiantis galimybę pateikti pagrįstą patikinimą, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

5. Jeigu tikrintojas, atlikdamas patikrą, nustato, kad esama papildomos rizikos, kurią būtina sumažinti, arba jeigu iš tiesų rizika yra mažesnė nei iš pradžių manyta, jis atnaujina rizikos analizę ir patikros planą ir atitinkamai pritaiko patikros veiklą.

14 straipsnis

Patikros veikla

Tikrintojas įgyvendina patikros planą ir, remdamasis rizikos analize, patikrina atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano įgyvendinimą.

Tuo tikslu tikrintojas atlieka bent esminį patikrinimą, kurį sudaro analitinės procedūros, duomenų tikrinimas ir stebėsenos metodikos patikrinimas, ir patikrina:

- a) duomenų srauto valdymo veiklą ir taikomas duomenų srauto sistemas, įskaitant informacinių technologijų sistemas;
- b) ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vykdoma kontrolė tinkamai patvirtinta dokumentais, įdiegta, taikoma ir ar ja veiksmingai mažinama būdingoji rizika;

▼B

- c) ar atitinkamai stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane nurodytos procedūros yra veiksmingos mažinant būdingąją riziką ir kontrolės riziką ir ar tos procedūros yra įdiegtos, pakankamai dokumentuotos ir tinkamai taikomos.

Vykdydamas antros pastraipos a punktą tikrintojas, remdamasis duomenų srauto valdymo veiklos operacijų eiliškumu ir jų tarpusavio sąveika, atseka visą duomenų srautą nuo pirminio šaltinio duomenų iki veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos sudarymo.

*15 straipsnis***Analitinės procedūros**

1. Tikrintojas taiko analitines procedūras, kad įvertintų duomenų patikimumą ir išsamumą, kai, remiantis būdingąją riziką, kontrolės riziką ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo kontrolės tinkamumu, matyti, kad tokias analitines procedūras būtina taikyti.

2. Vykdydamas 1 dalyje nurodytas analitines procedūras, tikrintojas įvertina ataskaitoje pateiktus duomenis, kad nustatytų galimas rizikos sritis ir paskui patvirtintų bei pritaikytų numatomą patikros veiklą. Tikrintojas bent:

- a) įvertina tam tikro laikotarpio duomenų arba tam tikrų palyginamų duomenų vienetų svyravimų ir tendencijų patikimumą;

- b) nustato akivaizdžius riktus, netikėtus duomenis ir duomenų spragas.

3. Taikydamas 1 dalyje nurodytas analitines procedūras, tikrintojas atlieka šias procedūras:

- a) prieš atlikdamas 14 straipsnyje nurodytą veiklą jis atlieka preliminaras suvestinių duomenų analitines procedūras, kad suprastų ataskaitoje pateiktų duomenų pobūdį, sudėtingumą ir svarbą;

- b) išsamias suvestinių duomenų ir duomenų verčių, kuriomis remiantis buvo parengti šie suvestiniai duomenys, analitines procedūras, kad nustatytų galimas struktūrines klaidas ir akivaizdžius riktus;

- c) galutines suvestinių duomenų analitines procedūras, kad užtikrintų, jog visos atliekant patikrą nustatytos klaidos buvo tinkamai ištaisytos.

4. Tikrintojas, radęs riktų, svyravimų, tendencijų ir nustatęs duomenų spragų ar duomenų, kurie nederą su kita susijusia informacija arba gerokai skiriasi nuo tikėtinų kiekių arba santykinų verčių, turi gauti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo paaiškinimus, pagrįstus susijusiais papildomais įrodymais.

Remdamasis pateiktais paaiškinimais ir papildomais įrodymais, tikrintojas įvertina poveikį patikros planui ir atliktiniams patikros veiksmams.

▼B*16 straipsnis***Duomenų patikra**

1. Tikrintojas patikrina veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktus duomenis atlikdamas išsamų duomenų patikrinimą, apimančią duomenų atsekimą iki pirminio duomenų šaltinio, duomenų kryžminį palyginimą su išoriniais duomenų šaltiniais, sutikrinimą, atitinkamų duomenų ribinių verčių palyginimą ir perskaičiavimus.

2. Atlikdamas 1 dalyje nurodytas duomenų patikras ir atsižvelgdamas atitinkamai į patvirtintą stebėsenos planą arba į stebėsenos metodikos planą, įskaitant tame plane aprašytas procedūras, tikrintojas patikrina:

- a) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą – įrenginio ribas;

▼M1

- b) tikrindamas veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą, įrenginio ir jo technologinio proceso dalių ribas;

- c) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą, sukėliklių ir taršos šaltinių išsamumą, kaip aprašyta atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane;

▼B

- d) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą ir tonkilometrų duomenų ataskaitą – skrydžių, priskiriamų Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytai aviacijos veiklai, už kuriuos yra atsakingas orlaivių naudotojas, išsamumą ir atitinkamai – išmetamųjų teršalų kiekio duomenų ir tonkilometrų duomenų išsamumą;

- e) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą ir tonkilometrų duomenų ataskaitą – ataskaitoje pateiktų duomenų atitiktį masės ir centruotės dokumentams;

- f) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą – bendrų degalų sąnaudų atitiktį įsigytų ir kitaip aviacijos veiklą vykdančiam orlaiviui tiekiamų degalų duomenims;

▼M1

- fa) tikrindamas metinę veiklos lygio ataskaitą – Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 16 straipsnio 5 dalyje, 19, 20, 21 arba 22 straipsniuose išvardytų parametrų tikslumą, taip pat duomenis, kurių reikalaujama pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 6 straipsnio 1, 2 ir 4 dalis;

▼B

- g) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktų suvestinių duomenų atitiktį pirminio šaltinio duomenims;
- h) jei veiklos vykdytojas taiko Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 21 straipsnio 1 dalyje nurodytą matavimų grindžiamą metodiką – išmatuotas vertes, naudodamas veiklos vykdytojo pagal to įgyvendinimo reglamento 46 straipsnį atliktus skaičiavimus;
- i) duomenų patikimumą ir tikslumą.

3. Tikrindamas 2 dalies d punkte nurodytų skrydžių išsamumą, tikrintojas naudoja orlaivių naudotojo oro eismo duomenis, įskaitant duomenis, gautus iš Eurokontrolės arba kitų atitinkamų organizacijų, kurios gali apdoroti tokią oro eismo informaciją, kokią gauna Eurokontrolė.

*17 straipsnis***Stebėsenos metodikos taikymo tinkamumo patikra**

1. Tikrintojas patikrina, ar tinkamai taikoma ir įgyvendinama stebėsenos plane kompetentingos institucijos patvirtinta stebėsenos metodika, atsižvelgdamas į konkrečius tos stebėsenos metodikos ypatumus.

2. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, tikrintojas patikrina, ar tinkamai taikomas ir įgyvendinamas kompetentingos institucijos patvirtintas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 33 straipsnyje nurodytas ėminių ėmimo planas.

3. ►**M1** Tikrindamas veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą, tikrintojas patikrina, ar tinkamai taikoma stebėsenos metodikos plane nustatytų duomenų rinkimo ir stebėsenos metodika, įskaitant tai: ◀

a) ar visi duomenys, susiję su išmetamaisiais teršalais, sąnaudomis, produkcija ir energijos srautais, tinkamai priskirti įrenginio technologinio proceso dalims, atsižvelgiant į sistemos ribas, nurodytas Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ I priede;

b) ar duomenys yra išsamūs ir ar nėra duomenų spragų arba dvigubos apskaitos atvejų;

c) ar su produktų santykiniais taršos rodikliais susiję veiklos lygiai nustatyti tinkamai taikant Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ I priede nurodytų produktų apibūdinimus;

▼B

d) ar su įrenginio technologinio proceso dalimis, kurioms taikomas šilumos santykinis taršos rodiklis, šilumai centralizuotai tiekti skirtomis įrenginio technologinio proceso dalimis, taip pat įrenginio technologinio proceso dalimis, kurioms taikomas kuro santykinis taršos rodiklis, ir įrenginio technologinio proceso dalimis, kurių proceso metu išsiskiria ŠESD, susiję veiklos lygiai tinkamai priskirti atsižvelgiant į pagaminamus produktus ir laikantis deleguotųjų aktų, priimtų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10b straipsnio 5 dalį;

▼M1

e) ar energijos suvartojimas teisingai priskirtas kiekvienai įrenginio technologinio proceso daliai, jei taikoma;

f) ar Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 16 straipsnio 5 dalyje, 19, 20, 21 arba 22 straipsniuose išvardytų parametrų vertė grindžiama teisingu to reglamento taikymu;

g) tikrindamas metinę veiklos lygio ataskaitą ir naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą – ar įprastos eksploatacijos pradžios data yra kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 5 straipsnio 2 dalyje;

h) tikrindamas metinę veiklos lygio ataskaitą – ar Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 IV priedo 2.3–2.7 punktuose išvardytų su įrenginiu susijusių parametrų stebėseną buvo vykdoma tinkamai ir ar apie juos tinkamai pranešta pagal stebėsenos metodikos planą.

4. Jeigu perduotas CO₂ kiekis pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 49 straipsnį atimamas arba perduotas N₂O kiekis pagal to reglamento 50 straipsnį nėra įskaitomas, ir jeigu perduotas CO₂ arba N₂O kiekis matuojamas ir perdavimo, ir priėmimo įrenginiuose, tikrintojas patikrina, ar abiejuose įrenginiuose išmatuotų verčių skirtumus galima paaiškinti matavimo sistemų neapibrėžtimi ir ar abiejų įrenginių išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitose buvo naudojamas teisingas aritmetinis išmatuotų verčių vidurkis.

▼B

Jeigu abiejuose įrenginiuose išmatuotų verčių skirtumų negalima paaiškinti matavimo sistemų neapibrėžtimi, tikrintojas patikrina, ar buvo atliktos pataisos siekiant pašalinti išmatuotų verčių skirtumus, ar šios pataisos buvo padarytos konservatyviai (t. y. su atsarga) ir ar kompetentinga institucija jas patvirtino.

▼M1

▼B*18 straipsnis***Trūkstamų duomenų gavimo metodų patikra**

1. Jeigu trūkstamiems duomenims gauti pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 66 straipsnį buvo taikomi kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane nustatyti metodai, tikrintojas patikrina, ar taikyti metodai konkrečiam atvejui buvo tinkami ir ar jie buvo taikomi teisingai.

▼B

Jeigu kompetentinga institucija pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 66 straipsnį veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui leido naudoti kitus metodus negu nurodytieji pirmoje pastraipoje, tikrintojas patikrina, ar patvirtintasis metodas taikytas teisingai ir tinkamai dokumentuotas.

Jeigu veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas negali laiku gauti tokio leidimo, tikrintojas patikrina, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo taikomu trūkstamų duomenų gavimo metodu užtikrinama, kad išmestas teršalų kiekis nebūtų nepakankamai įvertintas ir kad taikant šį metodą nebūtų padaryta esminių netikslumų.

2. Tikrintojas patikrina, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vykdoma kontrolė, skirta Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 66 straipsnyje nurodytų duomenų trūkumui išvengti, yra veiksminga.

▼M1

3. Jeigu bazinių duomenų ataskaitose, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitose arba metinėse veiklos lygio ataskaitose yra duomenų spragų, tikrintojas patikrina, ar stebėsenos metodikos plane pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 12 straipsnį yra nustatyti duomenų spragų šalinimo metodai, ar šie metodai buvo tinkami konkrečiam atvejui ir ar jie buvo taikomi teisingai.

Jeigu stebėsenos metodikos plane nėra nustatyta jokių taikytinų duomenų spragų šalinimo metodų, tikrintojas patikrina, ar veiklos vykdytojo taikomas trūkstamų duomenų kompensavimo metodas yra pagrįstas tinkamais įrodymais ir ar juo užtikrinama, kad pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 IV priedą arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 3 straipsnio 2 dalį reikalaujami duomenys nebūtų įvertinti nepakankamai arba pervertinti.

▼B*19 straipsnis***Neapibrėžties vertinimas**

1. Jeigu Įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/2066 reikalaujama, kad veiklos vykdytojas įrodytų atitiktį veiklos duomenų ir apskaičiavimo faktorių neapibrėžties ribinėms vertėms, tikrintojas patvirtina patvirtintame stebėsenos plane nustatytiems neapibrėžties lygiams apskaičiuoti naudotos informacijos tinkamumą.

2. Jeigu veiklos vykdytojas taiko nepakopinę stebėsenos metodiką, nurodytą Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 22 straipsnyje, tikrintojas patikrina visus šiuos dalykus:

a) ar veiklos vykdytojas atliko neapibrėžties vertinimą ir jos kiekybinės vertės apskaičiavimą, kuriais įrodyta, kad laikomasi pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 22 straipsnio c punktą privalomos bendrosios neapibrėžties ribinės vertės, taikomos metiniam šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo lygiui;

▼B

- b) neapibrėžčiai įvertinti ir jos kiekybinei vertei nustatyti naudotos informacijos tinkamumą;
- c) ar taikytas bendrasis neapibrėžties vertinimo ir jos kiekybinės vertės nustatymo metodas atitinka Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 22 straipsnio b punktą;
- d) ar pateikti įrodymai, kad laikomasi Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 22 straipsnio a punkte nurodytai stebėsenos metodikai keliamų sąlygų.

3. Jeigu Deleguotajame reglamente (ES) ►**M1** 2019/331 ◄ reikalaujama, kad veiklos vykdytojas atliktų supaprastintą neapibrėžties vertinimą, tikrintojas patvirtina tam vertinimui naudotos informacijos tinkamumą.

*20 straipsnis***Imties sudarymas**

1. Tikrindamas atitiktį 14 straipsnio b ir c punktuose nurodytai kontrolei ir procedūroms arba atlikdamas 15 ir 16 straipsniuose nurodytas patikras, tikrintojas gali taikyti įrenginiui arba orlaivių naudotojui skirtus imties metodus, jeigu, remiantis rizikos analize, imtis laikoma pagrįsta.

2. Jeigu tikrintojas imties metu nustato neatitiktį arba netikslumą, jis paprašo, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas paaiškintų pagrindines neatitikties arba netikslumo priežastis, kad galėtų įvertinti neatitikties arba netikslumo poveikį ataskaitoje pateiktiems duomenims. Remdamasis tokio vertinimo rezultatais, tikrintojas nustato, ar reikia atlikti papildomus patikros veiksmus, ar turi būti padidintas imties dydis ir kurių duomenų visumos dalį veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo pataisyti.

3. Tikrintojas registruoja 14–17 straipsniuose nurodytų patikrų rezultatus, įskaitant išsamią informaciją apie papildomas imtis, patikros vidaus dokumentuose.

*21 straipsnis***Apsilankymai vietoje**

1. Atlikdamas patikrą, tikrintojas pagal poreikį vieną ar daugiau kartų apsilanko vietoje, kad įvertintų matavimo prietaisų ir stebėsenos sistemų veikimą, atliktų apklausas, šiame skyriuje reikalaujamus veiksmus, taip pat tam, kad surinktų pakankamai informacijos ir įrodymų, suteikiančių jam galimybę padaryti išvadą, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas suteikia tikrintojui galimybę patekti į jo veiklos vietas.

▼B

3. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, tikrintojas taip pat privalo apsilankyti vietoje, kad įvertintų įrenginio ribas ir sukėliklių bei taršos šaltinių išsamumą.

▼M1

4. Tikrindamas veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą ir metinę veiklos lygio ataskaitą, tikrintojas taip pat privalo apsilankyti vietoje, kad įvertintų įrenginio ir jo technologinio proceso dalių ribas, taip pat sukėliklių, taršos šaltinių ir techninių sąsajų išsamumą.

5. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą, tikrintojas, remdamasis rizikos analize, nusprendžia, ar reikalingi apsilankymai kitose vietose, įskaitant tokias vietas kaip įmonės centrinė būstinė ir kiti ne įrenginio vietoje esantys biurai, kuriose atliekamos svarbios sudedamosios duomenų srauto valdymo veiklos ir kontrolės operacijos.

▼B*22 straipsnis***Netikslumų, neatitiktųjų ir reikalavimų nesilaikymo atvejų šalinimas**

1. ►**M1** Jeigu atlikdamas patikrą tikrintojas randa netikslumų, neatitiktųjų atitinkamai Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2018/2066, Deleguotajam reglamentui (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2019/1842 arba šių teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejų, jis apie juos tinkamu laiku praneša veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ir paprašo atitinkamai ištaisyti padėtį. ◀

Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaiso visus netikslumus ir neatitiktis, apie kuriuos jam pranešama.

▼M1

Jeigu nustatomas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066, Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 reikalavimų nesilaikymo atvejis, veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas apie jį nepagrįstai nedelsdamas praneša kompetentingai institucijai ir prireikus ištaiso padėtį.

2. Visus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo per patikrą ištaisytus netikslumus, neatitiktis Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2018/2066, Deleguotajam reglamentui (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2019/1842 arba šių teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejus tikrintojas registruoja patikros vidaus dokumentuose ir pažymi kaip ištaisytus.

▼B

3. Jei veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas netikslumų ar neatitiktųjų, apie kuriuos tikrintojas jam praneša pagal 1 dalį, neištaiso prieš tikrintojui išduodant patikros ataskaitą, tikrintojas paprašo, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas paaiškintų pagrindines netikslumo ar neatitikties priežastis, kad galėtų įvertinti netikslumų ar neatitiktųjų poveikį pateiktiems duomenims.

▼B

Tikrintojas nustato, ar neištaisyti netikslumai atskirai arba kartu su kitais netikslumais neturi esminio poveikio suvestiniams ataskaitoje nurodytiems išmetamųjų teršalų kiekiui, tonkilometrų duomenims arba duomenims, reikalingiems nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams paskirstyti. Vertindamas netikslumų svarbą, tikrintojas atsižvelgia į jų dydį ir pobūdį, taip pat į konkrečias jų atsiradimo aplinkybes.

Tikrintojas įvertina, ar neištaisyta neatitiktis atskirai arba kartu su kitomis neatitiktimis neturi poveikio ataskaitoje pateiktiems duomenims ir ar dėl jos neatsiranda esminių netikslumų.

▼M1

Jei veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas, prieš tikrintojui išduodant patikros ataskaitą, pagal 1 dalį neištaiso Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066, Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 reikalavimų nesilaikymo atvejo, tikrintojas įvertina, ar neištaisyti reikalavimų nesilaikymo atvejais neturi poveikio ataskaitoje pateiktiems duomenims ir ar dėl jo neatsiranda esminių netikslumų.

▼B

Tikrintojas gali laikyti netikslumus esminiais net jei jų reikšmingumo lygis atskirai arba kartu su kitais netikslumais yra mažesnis negu nustatyta 23 straipsnyje, jei tai pagrįsta netikslumų dydžiu bei pobūdžiu ir konkrečiomis jų atsiradimo aplinkybėmis.

*23 straipsnis***Reikšmingumo lygis**

1. Tikrinant išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitas, reikšmingumo lygis – 5 % viso ataskaitoje nurodyto per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį išmesto teršalų kiekio, susijusio su bet kuriuo iš šių dalykų:

a) A kategorijos įrenginiais, nurodytais Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnio 2 dalies a punkte, ir B kategorijos įrenginiais, nurodytais to įgyvendinimo reglamento 19 straipsnio 2 dalies b punkte;

b) orlaivių naudotojais, kurie degindami iškastinį kurą per metus išmeta ne daugiau kaip 500 kilotonų CO₂.

2. Tikrinant išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitas, reikšmingumo lygis – 2 % viso ataskaitoje nurodyto per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį išmesto teršalų kiekio, susijusio su bet kuriuo iš šių dalykų:

a) C kategorijos įrenginiais, nurodytais Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnio 2 dalies c punkte;

b) orlaivių naudotojais, kurie degindami iškastinį kurą per metus išmeta daugiau kaip 500 kilotonų CO₂.

▼B

3. Tikrinant orlaivių naudotojų tonkilometrų duomenų ataskaitas taikytinas reikšmingumo lygis – 5 % viso ataskaitoje nurodyto tonkilometrų kiekio per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį.

4. ►**M1** Tikrinant bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitas arba metines veiklos lygio ataskaitas, reikšmingumo lygis yra 5 % visos ataskaitose pateiktos toliau nurodytų dalykų vertės: ◀

- a) viso įrenginyje išmestų teršalų kiekio, jei duomenys susiję su išmetamųjų teršalų kiekiu;
- b) importuotos ir pagamintos grynosios išmatuojamos šilumos kiekių sumos, jei taikoma, jeigu duomenys susiję su išmatuojamos šilumos duomenimis;
- c) importuotų ir įrenginyje pagamintų išmetamųjų dujų kiekių sumos, jei taikoma;
- d) su kiekviena atitinkama įrenginio technologinio proceso dalimi, kuriai taikomas produkto santykinis taršos rodiklis, susijusio atskiro veiklos lygio.

24 straipsnis

Patikros metu nustatytų faktų apibendrinimas

Baigdamas patikrą ir atsižvelgdamas į patikros metu gautą informaciją, tikrintojas:

- a) patikrina galutinius iš veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo gautus duomenis, įskaitant duomenis, pakoreguotus remiantis patikros metu gauta informacija;
- b) peržiūri veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo nurodytas galutinių duomenų ir pirmiau pateiktų duomenų skirtumų priežastis;
- c) peržiūri vertinimo rezultatus, kad nustatytų, ar atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtintas stebėsenos planas arba stebėsenos metodikos planas, įskaitant jame aprašytas procedūras, buvo tinkamai įgyvendintas;
- d) įvertina, ar patikros rizika yra priimtino žemo lygio, kad būtų galima pateikti pagrįstą patikinimą;
- e) užtikrina, kad būtų surinkta pakankamai įrodymų, kuriais remiantis būtų galima pateikti patikros išvadą, kuria būtų pagrįstai patikinama, kad ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- f) užtikrina, kad patikros procesas būtų išsamiai aprašytas patikros vidaus dokumentuose ir kad patikros ataskaitoje būtų galima pateikti galutinę nuomonę.

▼B*25 straipsnis***Nepriklausoma peržiūra**

1. Prieš išduodamas patikros ataskaitą, tikrintojas pateikia patikros vidaus dokumentus ir patikros ataskaitą nepriklausomą peržiūrą atliekančiam asmeniui.
2. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo neturi būti atlikęs jokių su jo atliekama peržiūra susijusių patikros veiksmų.
3. Nepriklausoma peržiūra apima visą šiame skyriuje aprašytą ir vidaus patikros dokumentuose užregistruotą patikros procesą.

Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo atlieka peržiūrą siekdamas užtikrinti, kad patikros procesas atliktas pagal šį reglamentą, kad tinkamai atliktos 41 straipsnyje nurodytos patikros procedūros ir kad taikytas deramas profesinis atidumas ir nuovoka.

Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo taip pat įvertina, ar surinkta pakankamai įrodymų, kad tikrintojas galėtų parengti pagrįstai patikintą patikros ataskaitą.

4. Susidarius aplinkybėms, kuriomis po peržiūros gali tekti padaryti patikros ataskaitos pakeitimų, nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo taip pat peržiūri šiuos pakeitimus ir faktus, kuriais jie pagrįsti.
5. Tikrintojas tinkamai įgalioja asmenį, kuriam suteikiama teisė patvirtinti patikros ataskaitą remiantis nepriklausomą peržiūrą atlikusio asmens išvadomis ir patikros vidaus dokumentuose pateiktais faktais.

*26 straipsnis***Patikros vidaus dokumentai**

1. Tikrintojas parengia ir surenka patikros vidaus dokumentus, kuriuose pateikiama bent tokia informacija:
 - a) atliktų patikros veiksmų rezultatai;
 - b) strateginę analizę, rizikos analizę ir patikros planas;
 - c) pakankamai informacijos, kad būtų galima pagrįsti patikros išvadą, įskaitant sprendimo, ar nustatyti netikslumai turi ar neturi esminio poveikio ataskaitoje nurodytam išmetamųjų teršalų kiekiui, tonkilo-metrių duomenims arba duomenims, reikalingiems nemokamiems apyvartiniams taršos leidimams paskirstyti, pagrindimą.
2. 1 dalyje nurodyti patikros vidaus dokumentai parengiami taip, kad 25 straipsnyje nurodytas nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo ir nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų įvertinti, ar patikra buvo atlikta pagal šį reglamentą.

Patikros ataskaitą patvirtinus pagal 25 straipsnio 5 dalį, tikrintojas nepriklausomos peržiūros rezultatus įtraukia į patikros vidaus dokumentus.

▼ **M1**

3. Kompetentingai institucijai paprašius, tikrintojas suteikia jai galimybę peržiūrėti patikros vidaus dokumentus ir susipažinti su kita svarbia informacija, kad jai būtų lengviau įvertinti patikrą. Kompetentinga institucija gali nustatyti laikotarpį, per kurį tikrintojas turi suteikti galimybę susipažinti su tais dokumentais.

▼ **B***27 straipsnis***Patikros ataskaita**

1. ► **M1** Remdamasis patikros metu surinkta informacija, tikrintojas veiklos vykdytoji arba orlaivių naudotoji išduoda kiekvienos tikrintos išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos, tonkilometrų duomenų ataskaitos, bazinių duomenų ataskaitos, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitos arba metinės veiklos lygio ataskaitos patikros ataskaitą. ◀

- a) ataskaita pripažįstama tinkama;
- b) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje yra esminių netikslumų, kurie iki patikros ataskaitos išdavimo nebuvo ištaisyti;
- c) pagal 28 straipsnį pernelyg siaura patikros sritis, todėl tikrintojas negalėjo gauti pakankamai įrodymų, kad galėtų pateikti pagrįstai patikintą patikros išvadą, kad ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- d) dėl pavienių neatitikčių arba bendro jų poveikio trūksta aiškumo, todėl tikrintojas negali pagrįstai patikinti, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- e) tuo atveju, jei stebėsenos metodikos planas neturi būti patvirtintas kompetentingos institucijos, dėl Deleguotojo reglamento (ES) ► **M1** 2019/331 ◀ reikalavimų nesilaikymo trūksta aiškumo ir tikrintojas negali pagrįstai patikinti, kad bazinių būklės duomenų ataskaitoje arba naujų rinkos dalyvių duomenų ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

Taikant pirmos pastraipos a punktą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita gali būti pripažįstama tinkama tik tuo atveju, jei joje nėra esminių netikslumų.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas kompetentingai institucijai pateikia patikros ataskaitą kartu su atitinkama tikrinta veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita.

3. Patikros ataskaitoje pateikiama bent tokia informacija:

- a) vertinto veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pavadinimas;
- b) patikros tikslai;
- c) patikros sritis;

▼B

- d) tikrintos veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos nuoroda;
- e) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos tikrinimo kriterijai, nurodant leidimą, jeigu taikytina, ir atitinkamai kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano, versijas, taip pat kiekvieno plano galiojimo laikotarpį;
- f) jeigu apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2021–2025 m. laikotarpiu tiksiais būtina patikrinti bazinių duomenų ataskaitą, o kompetentinga institucija nereikalauja patvirtinti stebėsenos metodikos plano, patvirtinimas, kad tikrintojas patikrino stebėsenos metodikos planą ir kad šis planas atitinka Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ reikalavimus;
- g) jei patikros ataskaita susijusi su veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra, bendras kiekviename įrenginyje arba kiekvieno orlaivių naudotojo išmestų teršalų arba tonkilometrų kiekis pagal Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytas veiklos rūšis;
- h) jei patikros ataskaita susijusi su bazinių duomenų ataskaitos arba naujų rinkos dalyvių duomenų ataskaitos patikra, patikrintų duomenų metinė suvestinė su kiekvienų bazinio laikotarpio metų duomenimis apie kiekvienos įrenginio technologinio proceso dalies metinį veiklos lygį ir įrenginio technologinio proceso daliai priskirtą išmetamųjų teršalų kiekį;

▼M1

- ha) metinės veiklos lygio ataskaitos patikros atveju – kiekvienos įrenginio technologinio proceso dalies kiekvienų veiklos lygio ataskaitinio laikotarpio metų suvestiniai metiniai patikrinti duomenys;
- i) tikrintinas ataskaitinis laikotarpis, bazinis laikotarpis arba veiklos lygio ataskaitinis laikotarpis;

▼B

- j) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo, kompetentingos institucijos ir tikrintojo atsakomybė;
- k) patikros išvados pagrindinis teiginys;
- l) nustatytų netikslumų ir neatitikčių, kurie nebuvo ištaisyti iki patikros ataskaitos išdavimo, aprašymas;
- m) apsilankymų vietoje datos ir apsilankiusieji asmenys;
- n) informacija apie tai, ar buvo atsisakyta vykti į vietą, taip pat tokių atsisakymų vykti į vietą priežastys;

▼M1

- o) visi atliekant patikrą išaiškėję Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066, Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 reikalavimų nesilaikymo atvejai;

▼B

- p) jeigu reikiamu laiku negalima gauti kompetentingos institucijos patvirtinimo dėl metodo, taikomo siekiant panaikinti duomenų spragas pagal 18 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą, nurodoma, ar taikytas metodas yra konservatyvus, ir ar jį taikant atsiranda ar neatsiranda esminių netikslumų;
- q) pareiškimas, ar dėl metodo, pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ 12 straipsnį taikomo siekiant panaikinti duomenų spragas, atsiranda esminių netikslumų;

▼M1

- ra) jeigu tikrintojas pastebėjo svarbių Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 16 straipsnio 5 dalyje, 19, 20, 21 arba 22 straipsniuose išvardytų parametrų pokyčių arba energijos vartojimo efektyvumo pokyčių pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 6 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, tų pokyčių aprašymas ir susijusios pastabos;
- rb) jei taikoma, patvirtinimas, kad patikrinta Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta įprasto eksploataavimo pradžios data;

▼B

- s) jeigu taikytina, tobulinimo rekomendacijos;
- t) ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus, nepriklausomą peržiūrą atliekančio asmens ir, jeigu taikytina, ES ATLPS auditoriaus bei dalyko eksperto, kurie dalyvavo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikroje, vardai ir pavardės (arba pavadinimai);
- u) data ir tikrintojų vardų įgalioto asmens parašas, nurodant jo vardą ir pavardę.

4. ►**M1** Tikrintojas patikros ataskaitoje pakankami išsamiai apibūdina netikslumus, neatitiktis Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2018/2066, Deleguotajam reglamentui (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2019/1842 arba šių teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejus, kad veiklos vykdytojai arba orlaivių naudotojai ir kompetentingai institucijai būtų aišku: ◀

▼M1

- a) netikslumo, neatitikties Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2018/2066, Deleguotajam reglamentui (ES) 2019/331 arba Įgyvendinimo reglamentui (ES) 2019/1842 arba šių teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejo mastas ir pobūdis;

▼B

- b) kodėl netikslumas turi esminį poveikį arba jo neturi;
- c) su kokia veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos dalimi yra susijęs netikslumas arba su kokia stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano dalimi yra susijusi neatitiktis;

▼M1

- d) su koku Igyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066, Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 arba Igyvendinimo reglamento (ES) 2019/1842 straipsniu yra susijęs reikalavimų nesilaikymo atvejis.

▼B

5. Jeigu dėl išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų arba tonkilometrų duomenų ataskaitų patikrų valstybė narė reikalauja, kad tikrintojas, be 3 dalyje nurodytų elementų, apie patikrą pateiktų daugiau informacijos, kuri nėra būtina patikros išvadai suprasti, veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas našumo sumetimais šią papildomą informaciją gali kompetentingai institucijai pateikti ne kartu su patikros ataskaita, o atskirai kurią nors kitą dieną, bet ne vėliau kaip tų pačių metų gegužės 15 d.

*28 straipsnis***Patikros srities apribojimai**

Tikrintojas gali padaryti išvadą, kad patikros sritis yra pernelyg siaura, kaip nurodyta 27 straipsnio 1 dalies c punkte, bet kuriuo iš šių atvejų:

- a) trūksta duomenų, kurių neturėdamas tikrintojas negali gauti įrodymų, reikalingų patikros rizikai sumažinti iki lygio, būtino norint pateikti pagrįstą patikinimą;
- b) stebėsenos planas nepatvirtintas kompetentingos institucijos;
- c) nepakankama atitinkamai stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano sritis arba jis nepakankamai aiškus, kad būtų galima padaryti patikros išvadą;
- d) veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas nesuteikė tikrintojui pakankamai informacijos, kad šis galėtų atlikti patikrą;
- e) pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ arba valstybėje narėje reikalauja, kad prieš pateikiant bazinių duomenų ataskaitą stebėsenos metodikos planas būtų patvirtintas kompetentingos institucijos, bet iki patikros pradžios kompetentinga institucija to plano nepatvirtino.

*29 straipsnis***Nepašalintų neesminių neatitikčių šalinimas**

1. Tikrintojas įvertina, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaisė ankstesnio stebėsenos laikotarpio patikros ataskaitoje nurodytas neatitiktis, jei jų buvo, laikydamasis Igyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 69 straipsnio 4 dalyje veiklos vykdytojui nustatytų reikalavimų.

Jeigu veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas šių neatitikčių neištaisė pagal Igyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 69 straipsnio 4 dalį, tikrintojas išnagrinėja, ar dėl to padidėja arba gali padidėti netikslumų rizika.

▼B

Tikrintojas patikros ataskaitoje nurodo, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaisė šias neatitiktis.

▼M1

1a. Metinės veiklos lygio ataskaitos patikros tikslais tikrintojas įvertina, ar veiklos vykdytojas ištaisė patikros ataskaitoje, susijusioje su atitinkama bazinių duomenų ataskaita, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaita arba metinės veiklos lygio ataskaita nuo ankstesnio veiklos lygio ataskaitinio laikotarpio nurodytas neatitiktis.

Jeigu veiklos vykdytojas šių neatitikčių neištaisė, tikrintojas išnagrinėja, ar dėl to padidėja arba gali padidėti netikslumų rizika.

Tikrintojas patikros ataskaitoje nurodo, ar veiklos vykdytojas ištaisė šias neatitiktis.

▼B

2. Atlikdamas patikrą, tikrintojas patikros vidaus dokumentuose išsamiai registruoja, kada ir kaip veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaisė nustatytas neatitiktis.

30 straipsnis

Stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos tobulinimas

1. Jeigu tikrintojas nustatė tobulintinas su šios dalies a–e punktais susijusias veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veiklos sritis, tikrintojas patikros ataskaitoje pateikia tobulinimo rekomendacijas, susijusias su veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veikla tuose punktuose nurodytose srityse:

- a) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo atliekamas rizikos vertinimas;
- b) duomenų srauto valdymo veiklos ir kontrolės kūrimas, dokumentavimas, įgyvendinimas ir priežiūra, taip pat kontrolės sistemos vertinimas;
- c) duomenų srauto valdymo veiklos procedūrų, kontrolės procedūrų ir kitų procedūrų, kurias veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo nustatyti pagal Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066 arba Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◄ 11 straipsnio 2 dalį, kūrimas, dokumentavimas, įgyvendinimas ir priežiūra;
- d) išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų stebėsenos ir ataskaitų teikimas, įskaitant tuos atvejus, kai tai daroma siekiant aukštesnės pakopos, sumažinti riziką ir padidinti stebėsenos bei ataskaitų teikimo veiksmingumą;

▼ M1

- e) bazinių duomenų ataskaitoms, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitoms ir metinėms veiklos lygio ataskaitoms skirtų duomenų stebėsenai ir ataskaitų teikimas.

▼ B

2. Tikrintojas, atlikdamas patikrą kitais metais po tobulinimo rekomendacijų patikros ataskaitoje pateikimo, patikrina, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas tas tobulinimo rekomendacijas įgyvendino ir kaip jis tai padarė.

Jeigu veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas tų rekomendacijų neįgyvendino arba įgyvendino jas netinkamai, tikrintojas įvertina, kokią poveikį tai turi netikslumų ir neatitikčių rizikai.

*31 straipsnis***Įrenginių veiklos vykdytojams taikoma supaprastinta patikra**

1. Nukrypdamas nuo 21 straipsnio 1 dalies, tikrintojas, kompetentingai institucijai leidus pagal šio straipsnio antrą pastraipą, gali nuspręsti nevykti į įrenginio buvimo vietą. Šis sprendimas priimamas remiantis rizikos analizės rezultatais ir nustačius, kad visus reikiamus duomenis tikrintojas gali gauti nuotoliniu būdu ir kad tenkinamos nevykimo į vietą sąlygos. Apie tai tikrintojas nepagrįstai nedelsdamas informuoja veiklos vykdytoją.

Veiklos vykdytojas kompetentingai institucijai pateikia prašymą, kad kompetentinga institucija patvirtintų tikrintoją sprendimą nevykti į vietą.

Gavusi atitinkamo veiklos vykdytojo prašymą, kompetentinga institucija nusprendžia, ar patvirtinti tikrintoją sprendimą nevykti į vietą, atsižvelgdama į visus šiuos elementus:

- a) tikrintoją pateiktą informaciją apie rizikos analizės rezultatus;
- b) informaciją apie tai, kad reikiamus duomenis galima gauti nuotoliniu būdu;
- c) įrodymus, kad įrenginiui netaikomi 3 dalyje nustatyti reikalavimai;
- d) įrodymus, kad laikomasi nevykimo į vietą sąlygų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto kompetentingos institucijos patvirtinimo nereikia, jei nusprendžiama nevykti į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 47 straipsnio 2 dalyje nurodytą mažataršių įrenginių buvimo vietą.

▼ B

3. Tikrintojas visuomet vyksta į vietą, jeigu:

▼ M1

- a) tikrintojas pirmą kartą tikrina veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą;
- b) veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikros tikslais tikrintojas nebuvo nuvykęs į vietą du ataskaitinius laikotarpius, einančius iš karto prieš einamąjį ataskaitinį laikotarpį;
- ba) veiklos vykdytojo metinės veiklos lygio ataskaitos patikros tikslais, jei tikrintojas nebuvo nuvykęs į vietą tikrinamas metinę veiklos lygio ataskaitą arba bazinių duomenų ataskaitą du veiklos lygio ataskaitinius laikotarpius, einančius prieš pat einamąjį veiklos lygio ataskaitinį laikotarpį;

▼ B

- c) ataskaitiniu laikotarpiu padaryta reikšmingų stebėsenos plano pakeitimų, pavyzdžiui, nurodytų Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 15 straipsnio 3 dalyje;

▼ M1

- ca) jei per veiklos lygio ataskaitinį laikotarpį įrenginyje arba jo technologinio proceso dalyse įvyko reikšmingų pakeitimų, dėl kurių reikėjo iš esmės pakeisti stebėsenos metodikos planą, įskaitant pakeitimus, nurodytus Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 9 straipsnio 5 dalyje;

▼ B

- d) tikrinama veiklos vykdytojo bazinių duomenų ataskaita arba naujų rinkos dalyvių duomenų ataskaita.

▼ M1

4. 3 dalies c ir ca punktai netaikomi, jei per ataskaitinį laikotarpį buvo pakeista tik Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 15 straipsnio 3 dalies h punkte arba Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 9 straipsnio 5 dalies c punkte nurodyta numatytoji vertė.

▼ B*32 straipsnis***Nevykimo į vietą sąlygos**

Kad būtų galima nevykti į vietą, kaip minėta 31 straipsnio 1 dalyje, turi būti įvykdyta kuri nors iš šių sąlygų:

- 1) ► **M1** veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra yra susijusi su A kategorijos įrenginiais, nurodytais Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnio 2 dalies a punkte, arba B kategorijos įrenginiais, nurodytais to įgyvendinimo reglamento 19 straipsnio 2 dalies b punkte, ir: ◀

▼B

- a) įrenginyje yra tik vienas sukėlėklis, nurodytas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnio 3 dalies c punkte, ir tai yra gamtinės dujos, arba vienas ar daugiau *de minimis* sukėlėklių, kurie bendrai neviršijade *de minimis* sukėlėkliams taikomos ribinės vertės, nustatytos Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnyje;
 - b) gamtinių dujų stebėseną vykdoma pasitelkiant finansinio matavimo metodą, kuriam taikoma tinkama teisinė finansinio matavimo priemonių kontrolės tvarka ir kuris atitinka privalomus neapibrėžties lygius, susijusius su taikoma pakopa;
 - c) taikomos tik numatytosios gamtinėms dujoms skirtų apskaičiavimo faktorių vertės;
- 2) ► **M1** veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra yra susijusi su A kategorijos įrenginiais, nurodytais Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnio 2 dalies a punkte, arba B kategorijos įrenginiais, nurodytais to įgyvendinimo reglamento 19 straipsnio 2 dalies b punkte, ir: ◀
- a) įrenginyje yra tik vienas sukėlėklis ir tai yra kuras, kuriam nebūdingos proceso metu išsiskiriančios ŠESD, – kietasis kuras, tiesiogiai deginamas įrenginyje nenaudojant laikinojo saugojimo, arba skystasis ar dujinis kuras, kuris gali būti laikinai saugojamas;
 - b) su sukėlėkliu susijusių veiklos duomenų stebėseną vykdoma taikant vieną iš šių metodų:
 - i) finansinio matavimo metodą, kuriam taikoma tinkama teisinė finansinio matavimo priemonių kontrolės tvarka ir kuris atitinka privalomus neapibrėžties lygius, susijusius su taikoma pakopa;
 - ii) metodu, kuris yra grindžiamas tik sąskaitų faktūrų duomenimis ir pagal kurį prireikus atsižvelgiama į atsargų pokyčius;
 - c) taikomos tik numatytosios apskaičiavimo faktorių vertės;
 - d) kompetentinga institucija pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 13 straipsnį leido įrenginiui taikyti supaprastintą stebėsenos planą;

▼M1

- 3) veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra yra susijusi su mažataršiu įrenginiu, nurodytu Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 47 straipsnio 2 dalyje, ir taikomi 2 punkto a–c papunkčiai;
- 3a) veiklos vykdytojo metinės veiklos lygio ataskaitos patikra yra susijusi su įrenginiu, kaip nurodyta 1, 2 arba 3 punkte, kai:
- a) tame įrenginyje nėra kitos įrenginio technologinio proceso dalies, išskyrus vieną įrenginio technologinio proceso dalį, kuriai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 10 straipsnio 2 dalį taikomas produkto santykinis taršos rodiklis; taip pat

▼ M1

- b) su produkto santykiniu taršos rodikliu susiję gamybos duomenys buvo įvertinti atliekant finansinės apskaitos auditą ir veiklos vykdytojas pateikia to įrodymų.
- 3b) veiklos vykdytojo metinės veiklos lygio ataskaitos patikra yra susijusi su įrenginiu, kaip nurodyta 1, 2 arba 3 punkte, kai:
- a) įrenginyje yra ne daugiau kaip dvi įrenginio technologinio proceso dalys;
 - b) antrosios įrenginio technologinio proceso dalies įnašas į bendrą galutinį įrenginiui skirtų apyvartinių taršos leidimų skaičių yra mažesnis nei 5 %; taip pat
 - c) tikrintojas turi pakankamai duomenų, kad prireikus galėtų įvertinti įrenginio technologinio proceso dalių padalijimą;
- 3c) veiklos vykdytojo metinės veiklos lygio ataskaitos patikra yra susijusi su įrenginiu, kaip nurodyta 1, 2 arba 3 punkte, kai:
- a) įrenginyje yra tiksliai įrenginio technologinio proceso dalis, kuriai taikomas šilumos santykinis taršos rodiklis arba šilumai centralizuotai tiekti skirta įrenginio technologinio proceso dalis; taip pat
 - b) tikrintojas turi pakankamai duomenų, kad prireikus galėtų įvertinti įrenginio technologinio proceso dalių padalijimą;

▼ B

- 4) ► **M1** veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos arba metinės veiklos lygio ataskaitos patikra susijusi su įrenginiu, esančiu neaptarnaujamoje vietoje, kai: ◀
- a) telemetrijos būdu iš automatiškai valdomos veiklos vietos gauti duomenys tiesiogiai perduodami į kitą vietą, kurioje apdorojami, tvarkomi ir saugojami visi duomenys;
 - b) už visų veiklos vietos duomenų tvarkymą ir registravimą atsako tas pats asmuo;

▼ M1

- c) matavimo priemonės pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 60 straipsnį arba Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 11 straipsnį veiklos vietoje jau yra patikrinę veiklos vykdytojas arba laboratorija, ir iš veiklos vykdytojo pateikto pasirašyto dokumento arba fotografinių įrodymų su datos spaudu matyti, kad nuo to patikrinimo įrenginyje neįvyko jokių matavimo arba veiklos pokyčių;

▼ B

- 5) ► **M1** veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos arba metinės veiklos lygio ataskaitos patikra susijusi su įrenginiu, esančiu atokioje arba nepasiekiamoje vietoje, visų pirma jūroje esančiu įrenginiu: ◀
- a) iš tos veiklos vietos gaunamų ir į kitą vietą, kurioje patikimai užtikrinant kokybę apdorojami, tvarkomi ir saugojami visi duomenys, tiesiogiai perduodamų duomenų valdymas yra labai centralizuotas;

▼ M1

- b) matavimo priemonės pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 60 straipsnį arba Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 11 straipsnį veiklos vietoje jau yra patikrinęs veiklos vykdytojas arba laboratorija, ir iš veiklos vykdytojo pateikto pasirašyto dokumento arba fotografinių įrodymų su datos spaudu matyti, kad nuo to patikrinimo įrenginyje neįvyko jokių matavimo arba veiklos pokyčių;

▼ B

2 punktas taip pat gali būti taikomas, jei, be to punkto a papunktyje nurodyto sukėlėjo, įrenginyje naudojamas vienas ar daugiau *de minimis* sukėlėjų, kurie bendrai neviršijame *de minimis* sukėlėjams taikomos ribinės vertės, nustatytos Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 19 straipsnyje.

▼ M1

3a punkto b papunktis turi būti taikomas, jei įrenginio technologinio proceso dalis, kurios įnašas į bendrą galutinį įrenginio apyvartinių taršos leidimų skaičių, nurodytą 3b punkto b papunktyje, sudaro 95 % arba daugiau, yra įrenginio technologinio proceso dalis, kuriai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2019/331 10 straipsnio 2 dalį taikomas produkto santykinis taršos rodiklis.

▼ B*33 straipsnis***Orlaivių naudotojams taikoma supaprastinta patikra**

1. Jei remdamasis rizikos analizės rezultatais tikrintojas padaro išvadą, kad visus reikiamus duomenis jis gali gauti nuotoliniu būdu, tikrintojas gali, nukrypdamas nuo šio reglamento 21 straipsnio 1 dalies, nuspręsti nevykti į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 55 straipsnio 1 dalyje nurodyto mažojo teršėjo veiklos vietą.

2. Jeigu orlaivių naudotojas taiko Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 55 straipsnio 2 dalyje nurodytas supaprastintąsias degalų sąnaudų nustatymo priemones ir jeigu ataskaitoje pateikti duomenys parengti taikant šias priemones bei neatsižvelgiant į orlaivių naudotojo pateiktus duomenis, tikrintojas, remdamasis rizikos analize, gali nuspręsti neatlikti šio reglamento 14 ir 16 straipsniuose, 17 straipsnio 1 ir 2 dalyje ir 18 straipsnyje nurodytų patikrinimų.

*34 straipsnis***Supaprastinti patikros planai**

Jei tikrintojas taiko supaprastintą patikros planą, jis patikros vidaus dokumentuose registruoja duomenis, kuriais pagrindžiamas tokių planų taikymas, įskaitant įrodymus, kad tenkinamos supaprastintų patikros planų taikymo sąlygos.

▼ **M1***34a straipsnis***Virtualūs apsilankymai vietoje**

1. Nukrypstant nuo 21 straipsnio 1 dalies, kai dėl rimtų, ypatingų ir nenumatytų aplinkybių, nepriklausančių nuo veiklos vykdytojo ar orlaivių naudotojo valios, tikrintojas negali fiziškai apsilankyti vietoje ir kai šių aplinkybių, dedant visas pagrįstas pastangas, neįmanoma įveikti, tikrintojas, gavęs kompetentingos institucijos patvirtinimą pagal šio straipsnio 3 dalį, gali nuspręsti apsilankyti vietoje virtualiai.

Tikrintojas imasi priemonių, kad patikros rizika būtų sumažinta iki priimtino lygio, suteikiančio galimybę pateikti pagrįstą patikinimą, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų. Fizinis apsilankymas įrenginio arba orlaivio naudotojo vietoje atliekamas nepagrįstai nedelsiant.

Sprendimas dėl virtualaus apsilankymo vietoje priimamas remiantis rizikos analizės rezultatais ir nustačius, kad virtualaus apsilankymo vietoje sąlygos įvykdytos. Tikrintojas nepagrįstai nedelsdamas apie tai informuoja veiklos vykdytoją arba orlaivių naudotoją.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas kompetentingai institucijai pateikia prašymą, kad kompetentinga institucija patvirtintų tikrintojo sprendimą apsilankyti vietoje virtualiai. Prašyme turi būti pateikiama ši informacija:

- a) įrodymai, kad dėl rimtų, ypatingų ir nenumatytų aplinkybių, nepriklausančių nuo veiklos vykdytojo ar orlaivių naudotojo valios, neįmanoma fiziškai apsilankyti vietoje;
- b) informacija apie tai, kaip bus surengtas virtualus apsilankymas vietoje;
- c) informacija apie tikrintojo atliktos rizikos analizės rezultatus;
- d) įrodymai, kad tikrintojas ėmėsi priemonių patikros rizikai sumažinti iki priimtino lygio, kad gautų pagrįstą patikinimą, jog veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

3. Gavusi atitinkamo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo prašymą, kompetentinga institucija nusprendžia, ar patvirtinti tikrintojo sprendimą apsilankyti vietoje virtualiai, atsižvelgdama į visus 2 dalyje išvardytus elementus.

▼M1

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, jei daug įrenginių arba orlaivių naudotojų susiduria su panašiomis rimtomis, ypatingomis ir nenumatytomis aplinkybėmis, kurių veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas negali kontroliuoti, ir reikia nedelsiant imtis veiksmų dėl teisiškai nustatytų nacionalinių sveikatos priežasčių, kompetentinga institucija gali leisti tikrintojams apsilankyti vietoje virtualiai nereikalaujant 3 dalyje nurodyto individualaus patvirtinimo, jei:

- a) kompetentinga institucija nustatė, kad yra rimtų ypatingų ir nenumatytų aplinkybių, kurių veiklos vykdytojas ar orlaivio naudotojas negali kontroliuoti, ir reikia nedelsiant imtis veiksmų dėl teisiškai nustatytų nacionalinių sveikatos priežasčių;
- b) veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas informuoja kompetentingą instituciją apie tikrintojo sprendimą apsilankyti vietoje virtualiai, įskaitant 2 dalyje nurodytus elementus.

Vertindama veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą kompetentinga institucija peržiūri veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pagal b punktą pateiktą informaciją ir informuoja nacionalinę akreditacijos įstaigą apie vertinimo rezultatus.

▼B**III SKYRIUS****TIKRINTOJAMS KELIAM REIKALAVIMAI***35 straipsnis***Akreditavimo sritys pagal sektorius**

Tikrintojas išduoda patikros ataskaitą tik tokiam veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui, kurio vykdoma veikla priskiriama Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytos veiklos sričiai, kuriai tikrintojas yra akredituotas pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 ir šio reglamento nuostatas.

*36 straipsnis***Nuolatinis kompetencijos užtikrinimas**

1. Tikrintojas parengia, patvirtina dokumentais, įdiegia ir taiko kompetencijos užtikrinimo tvarką, kuria siekiama, kad visi darbuotojai, kuriems pavedama patikros veikla, būtų kompetentingi atlikti jiems paskirtas užduotis.

2. Įgyvendindamas 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką tikrintojas nustato, patvirtina dokumentais, įdiegia ir taiko bent šiuos dalykus:

- a) bendruosius kompetencijos kriterijus, taikomus visiems patikros veiklą vykdančioms darbuotojams;

▼B

- b) specialiuosius kompetencijos kriterijus, taikomus kiekvienai patikros veiklą vykdančio tikrintojo pareigybei, pirmiausia ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui, nepriklausomą peržiūrą atliekiančiam asmeniui ir dalyko ekspertui;
- c) metodą, kuriuo nuolat užtikrinama kompetencija ir reguliarus visų patikros veiklą vykdančių darbuotojų veiklos vertinimas;
- d) patikros veiklą vykdančių darbuotojų tęstinio mokymo užtikrinimo tvarką;
- e) tvarką, skirtą įvertinti, ar įsipareigojimas atlikti patikrą patenka į tikrintojo akreditavimo sritį ir ar tikrintojas yra kompetentingas, turi darbuotojų ir išteklių patikros grupei surinkti ir patikrai sėkmingai pabaigti per reikiamą laikotarpį.

Pirmos pastraipos b punkte nurodyti specialieji kompetencijos kriterijai nustatomi kiekvienai akreditavimo sričiai, kurioje šie asmenys vykdo patikros veiklą.

Vertindamas darbuotojų kompetenciją pagal pirmos pastraipos c punktą, tikrintojas įvertina, ar jų kompetencija atitinka a ir b punktuose nurodytus kompetencijos kriterijus.

Pirmos pastraipos e punkte nurodyta tvarka taip pat apima vertinimą, ar patikros grupė yra visais atžvilgiais kompetentinga ir ar joje yra pakankamai darbuotojų, kad būtų galima atlikti konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrą.

Tikrintojas nustato bendruosius ir specialiuosius kompetencijos kriterijus, atitinkančius 37 straipsnio 4 dalyje ir 38, 39 bei 40 straipsniuose nustatytus kriterijus.

3. Tikrintojas reguliariai tikrina visų patikros veiklą vykdančių darbuotojų darbo kokybę, kad nuolat užtikrintų tų darbuotojų kompetenciją.

4. Tikrintojas reguliariai peržiūri 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką siekdamas užtikrinti, kad:

- a) 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyti kompetencijos kriterijai būtų parengti pagal šiame reglamente nustatytus kompetencijos reikalavimus;
- b) būtų atsižvelgta į visus aspektus, susijusius su bendrųjų ir specialiųjų kompetencijos kriterijų nustatymu pagal 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktus;
- c) prireikus būtų nuolat atnaujinami ir taikomi visi kompetencijos užtikrinimo reikalavimai.

5. Tikrintojas privalo turėti pagal 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką vykdomos veiklos rezultatų registravimo sistemą.

▼B

6. ES ATLPS auditoriaus ir ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus kompetenciją ir darbo kokybę vertina pakankamai kompetentingas vertintojas.

Kompetentingas vertintojas tuos auditorius stebi jiems vykdant veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą atitinkamai įrenginio arba orlaivių naudotojo veiklos vietoje, kad nustatytų, ar jie atitinka kompetencijos kriterijus.

7. Jeigu darbuotojas nepajėgia įrodyti, kad jis visiškai atitinka jam paskirtai konkrečiai užduočiai atlikti keliamus kompetencijos reikavimus, tikrintojas nustato papildomo mokymo arba prižiūrimos darbo praktikos poreikį ir organizuoja atitinkamą mokymą arba darbo praktiką. Tikrintojas stebi tą darbuotoją iki tikrintojui patenkinamai įrodoma, kad darbuotojas atitinka kompetencijos kriterijus.

*37 straipsnis***Patikros grupės**

1. Kiekvieną kartą įsipareigojęs atlikti patikrą tikrintojas surenka patikros grupę, gebančią vykdyti II skyriuje nurodytą patikros veiklą.

2. Patikros grupė sudaroma bent iš ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus ir, jeigu to reikia atsižvelgiant į 8 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyto vertinimo metu tikrintojų padarytas išvadas ir strateginę analizę, tinkamo ES ATLPS auditorių ir dalyko ekspertų skaičiaus.

3. Tikrintojas paskiria nepriklausomą asmenį, kuris peržiūri su konkrečiu patikros įsipareigojimu susijusios patikros veiklą ir kuris nėra patikros grupės narys.

4. Kiekvienas grupės narys privalo:

- a) aiškiai suprasti savo asmeninį vaidmenį patikros procese;
- b) gebėti veiksmingai bendrauti ta kalba, kuri yra reikalinga jo užduotims atlikti.

5. Patikros grupėje turi būti bent vienas asmuo, kuris turėtų techninės kompetencijos ir žinių, reikalingų konkrečioms techninėms stebėsenos ir ataskaitų teikimo aspektams, susijusiems su I priede nurodyta įrenginio arba orlaivių naudotojo veikla, įvertinti. Patikros grupėje taip pat turi būti vienas asmuo, kuris sugebėtų bendrauti ta kalba, kuri yra būtina norint patikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą valstybėje narėje, kurioje tikrintojas atlieka patikrą.

▼ M1

Jei tikrintojas atlieka bazinių duomenų ataskaitų, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitų arba metinių veiklos lygio ataskaitų patikrą, patikros grupėje taip pat turi būti bent vienas asmuo, kuris turėtų techninės kompetencijos ir žinių, reikalingų konkretiems techniniams aspektams, susijusiems su duomenų, reikalingų nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams paskirstyti, rinkimu, stebėsenai ir teikimu, įvertinti.

▼ B

6. Jeigu patikros grupė sudaryta iš vieno asmens, šis asmuo privalo atitikti visus 4 ir 5 dalyse nustatytus ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui keliamus kompetencijos reikalavimus.

*38 straipsnis***ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui keliami kompetencijos reikalavimai**

1. ES ATLPS auditorius privalo būti kompetentingas atlikti patikrą. Todėl ES ATLPS auditorius privalo atitikti bent šiuos kriterijus:

▼ M1

a) turėti žinių apie Direktyvą 2003/87/EB, Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066, Deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/331 ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/1842 (tikrinat bazinių duomenų ataskaitą, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitą arba metinę veiklos lygio ataskaitą), šį reglamentą, susijusius standartus ir kitus atitinkamus teisės aktus, taikomas gaires, taip pat valstybės narės, kurioje tikrintojas atlieka patikrą, paskelbtas atitinkamas gaires ir teisės aktus;

▼ B

b) turėti žinių ir patirties duomenų ir informacijos audito srityje, įskaitant:

i) duomenų ir informacijos audito metodiką, įskaitant reikšmingumo lygio taikymą ir netikslumų reikšmingumo vertinimą;

ii) būdingosios rizikos ir kontrolės rizikos analizę;

iii) imties metodus, susijusius su duomenų imtimi ir kontrolės tikrinimu;

iv) duomenų ir informacijos sistemų, IT sistemų, duomenų srauto valdymo veiklos, kontrolės, kontrolės sistemų ir kontrolės įgyvendinimo procedūrų vertinimą;

c) gebėti vykdyti veiklą, susijusią su veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikra, kaip reikalaujama II skyriuje;

d) turėti žinių ir patirties techniniais konkrečiaus sektoriaus stebėsenos ir ataskaitų teikimo aspektais, susijusiais su I priede nurodyta veiklos sritimi, kurioje ES ATLPS auditorius atlieka patikrą.

▼B

2. ES ATLPS audito vadovas privalo atitikti ES ATLPS auditoriui keliamus kompetencijos reikalavimus ir turi būti įrodęs, kad yra kompetentingas vadovauti patikros grupei ir būti atsakingas už patikros veiklą pagal šį reglamentą.

*39 straipsnis***Nepriklausomą peržiūrą atliekantiems asmenims taikomi kompetencijos reikalavimai**

1. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo turi būti tinkamai įgaliotas pagal 25 straipsnį peržiūrėti patikros ataskaitos projektą ir patikros vidaus dokumentus.

2. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo privalo atitikti 38 straipsnio 2 dalyje ES ATLPS audito vadovui keliamus kompetencijos reikalavimus.

3. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo privalo turėti reikiamos kompetencijos analizuoti pateiktą informaciją, kad galėtų patvirtinti, jog ji išsami bei nuosekli, prieštarauti, jei informacijos trūksta arba ji prieštaringa, taip pat patikrinti duomenų judėjimo kelią, kad įvertintų, ar patikros vidaus dokumentai yra išsamūs ir ar juose pateikiama pakankamai informacijos patikros ataskaitos projektui pagrįsti.

*40 straipsnis***Dalyko ekspertų pasitelkimas**

1. Vykdydamas patikrą tikrintojas gali pasitelkti dalyko ekspertus, kad šie suteiktų išsamių žinių ir pasidalytų profesine patirtimi tam tikru klausimu, kai to reikia siekiant padėti ES ATLPS auditoriui bei ES ATLPS audito vadovui vykdyti patikrą.

2. Jei nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo nėra kompetentingas konkrečiam peržiūros proceso aspektui įvertinti, tikrintojas paprašo dalyko eksperto pagalbos.

3. Dalyko ekspertas privalo būti kompetentingas ir turėti profesinės patirties, kad galėtų ES ATLPS auditoriui, ES ATLPS audito vadovui ar nepriklausomą peržiūrą atliekančiam asmeniui prireikus veiksmingai padėti tam tikru klausimu, kuriuo jo prašoma suteikti žinių ir pasidalyti profesine patirtimi. Be to, dalyko ekspertas privalo pakankamai gerai išmanyti 38 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytus klausimus.

4. Dalyko ekspertui vykdant jam pavestas užduotis vadovauja ir visą atsakomybę prisiima tos patikros grupės, kurioje jis dirba, ES ATLPS audito vadovas arba nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo.

*41 straipsnis***Patikros procedūros**

1. Tikrintojas nustato, patvirtina dokumentais, įdiegia ir taiko vieną arba daugiau II skyriuje aprašytų patikros procedūrų ir II priede nustatytas privalomas procedūras bei tvarką. ►**M1** Nustatydamas ir įgyvendindamas šias procedūras ir procesus, tikrintojas vykdo šio reglamento II priede išvardytus veiksmus laikydamasis tame priede nurodyto darniojo standarto. ◀

▼ M1

2. Tikrintojas sukuria, dokumentuoja, įgyvendina ir prižiūri valdymo sistemą pagal II priede nurodytą darnųjį standartą, kad užtikrintų nuoseklų I dalyje nurodytų procedūrų ir procesų rengimą, įgyvendinimą, tobulinimą ir peržiūrą. Valdymo sistemoje pateikiama bent ši informacija:

- a) politikos kryptys ir atsakomybė;
- b) valdymo peržiūra;
- c) vidaus auditai;
- d) taisomieji veiksmai;
- e) veiksmai, kuriais siekiama spręsti rizikos ir galimybių klausimus ir imtis prevencinių veiksmų;
- f) dokumentuojamos informacijos kontrolė.

▼ B*42 straipsnis***Įrašų tvarkymas ir informacijos teikimas****▼ M1**

1. Tikrintojas saugo ir administruoja įrašus, įskaitant įrašus apie darbuotojų kompetenciją ir nešališkumą, kad įrodytų atitiktį šiam reglamentui.

▼ B

2. Laikydamasis II priede nurodyto darniojo standarto tikrintojas reguliariai teikia informaciją veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ir kitoms susijusioms šalims.

3. Laikydamasis II priede nurodyto darniojo standarto tikrintojas užtikrina per patikrą gautos informacijos konfidencialumą.

*43 straipsnis***Nešališkumas ir nepriklausomumas**

1. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ir, vykdydamas patikros veiklą, turi būti nešališkas.

Siekiant užtikrinti nepriklausomumą ir nešališkumą, tikrintojas ir bet kuris to paties juridinio asmens padalinys negali būti veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas, veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo savininkas arba negali priklausyti veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ar turėti su juo ryšių, kurie galėtų turėti poveikį jo nepriklausomumui ir nešališkumui. Be to, tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo institucijų, kurios parduoda apyvartinius taršos leidimus pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, nustatytą pagal Direktyvos 2003/87/EB 19 straipsnį.

▼ B

2. Tikrintojų organizacinė struktūra turi būti tokia, kad būtų užtikrintas jo objektyvumas, nepriklausomumas ir nešališkumas. ► **M1** Taikant šį reglamentą taikomi atitinkami tikrintojų struktūros ir organizacijos reikalavimai, nustatyti II priede nurodytame darniajame standarte. ◀

3. Tikrintojas nevykdo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikros, jei dėl jos kyla nepriimtina tikrintojų nešališkumo rizika arba tikrintojų interesų konfliktas. Tikrindamas veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą, tikrintojas nesinaudoja darbuotojų arba samdytų asmenų, kuriems kyla arba gali kilti interesų konfliktas, paslaugomis. Be to, tikrintojas užtikrina, kad darbuotojų arba organizacijų veikla neturėtų neigiamo poveikio patikros konfidencialumui, objektyvumui, nepriklausomumui ir nešališkumui. ► **M1** Šiuo tikslu tikrintojas stebi nešališkumo riziką ir imasi tinkamų veiksmų šiai rizikai pašalinti. ◀

Laikoma, kad pirmos pastraipos pirmame sakinyje nurodyta nepriimtina šališkumo arba interesų konflikto rizika pirmiausia kyla bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų:

- a) jei tikrintojas arba bet kuri kita to paties juridinio asmens dalis teikia konsultavimo paslaugas, skirtas parengti dalį stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos, aprašytos kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane arba stebėsenos metodikos plane, jei taikytina, įskaitant stebėsenos metodikos, veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos projekto ir stebėsenos plano arba stebėsenos metodikos plano projekto rengimą;
- b) jei tikrintojas arba bet kuri kita to paties juridinio asmens dalis teikia techninę pagalbą kuriant arba taikant išmetamųjų teršalų kiekio, tonkilometrių duomenų arba duomenų, reikalingų nemokamiems apyvartiniam taršos leidimams paskirstyti, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą.

4. Laikoma, kad dėl tikrintojų ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojų ryšių interesų konfliktas pirmiausia kyla bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų:

- a) jei tikrintojų ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojų tarpusavio ryšys yra pagrįstas bendra nuosavybe, bendru vadovavimu, bendru valdymu arba darbuotojais, bendrais ištekliais, bendrais finansais ir bendromis sutartimis arba rinkodara;
- b) jeigu konsultavimo įstaiga, techninės pagalbos įstaiga arba kita organizacija, turinti ryšių su tikrintoju ir kelianti grėsmę tikrintojų nešališkumui, veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui suteikė 3 dalies a punkte nurodytas konsultavimo paslaugas arba tos dalies b punkte nurodytą techninę pagalbą.

▼B

Taikant pirmos pastraipos b punktą, laikoma, kad tikrintojas nešališkumui kyla pavojus, jeigu tikrintojas ryšiai su konsultavimo įstaiga, techninės pagalbos įstaiga arba kita organizacija yra pagrįsti bendra nuosavybe, bendru vadovavimu, bendru valdymu arba darbuotojais, bendrais ištekliais, bendrais finansais ir bendromis sutartimis arba rinkodara ir bendru komisinio atlyginimo už pardavimą mokėjimu arba kitokiu skatinimu už naujų klientų suradimą.

5. ►**M1** Tikrintojas negali subrangovui patikėti sudaryti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ir tikrintojas susitarimą, atlikti nepriklausomą peržiūrą ar išduoti patikros ataskaitą. ◀ Taikant šį reglamentą, jei subrangovas atlieka kitas patikros užduotis, tikrintojas turi atitinkamai II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

▼M1

Tačiau pavienių asmenų samdymas patikros užduotims atlikti nelaikomas pirmoje pastraipoje nurodytomis užsakomosiomis paslaugomis, jei tikrintojas, samdydamas tuos asmenis, prisiima visą atsakomybę už nusamdytų darbuotojų atliktą tikrinimo veiklą. Sudarydamas sutartis su asmenimis dėl tikrinimo veiklos vykdymo, tikrintojas reikalauja, kad šie asmenys pasirašytų rašytinį susitarimą, kad jie laikosi tikrintojas procedūrų ir kad vykdant šią tikrinimo veiklą nėra interesų konflikto.

▼B

6. Tikrintojas nustato, patvirtina dokumentais, įdiegia ir taiko tvarką, skirtą nuolat užtikrinti tikrintojas, to paties juridinio asmens, kaip ir tikrintojas, padalinių, kitų 4 dalyje nurodytų organizacijų ir visų patikroje dalyvaujančių darbuotojų bei samdytų asmenų nešališkumą ir nepriklausomumą. Ši tvarka turi apimti tikrintojas nešališkumo ir nepriklausomumo užtikrinimo mechanizmą bei atitinkamai II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

▼M1

6a. tikrindamas tą patį veiklos vykdytoją arba orlaivių naudotoją, kaip ir praėjusiais metais, tikrintojas atsižvelgia į nešališkumo riziką ir imasi priemonių nešališkumo rizikai sumažinti.

▼B

7. ES ATLPS audito vadovas, atlikęs šešias metines kokio nors orlaivių naudotojo patikras, trejus metus iš eilės neteikia tikrinimo paslaugų tam pačiam orlaivių naudotojui. Į šį ne ilgesnį kaip šešerių metų laikotarpį įtraukiamos visos šiltnamio efektą sukeliančių dujų patikros, dėl orlaivių naudotojo atliktos nuo šio reglamento įsigaliojimo.

▼M1

8. Jei ES ATLPS audito vadovas penkerius metus iš eilės atlieka kokio nors įrenginio patikras, tuomet ES ATLPS audito vadovas trejus metus iš eilės neteikia tikrinimo paslaugų tam pačiam įrenginiui. Ilgiausias penkerių metų laikotarpis apima įrenginyje atliekamas ES ATLPS išmetamųjų teršalų arba paskirstymo duomenų patikras ir prasideda po 2021 m. sausio 1 d.

▼B

IV SKYRIUS
AKREDITAVIMAS

44 straipsnis

Akreditavimas

Tikrintojas, išduodantis veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui patikros ataskaitą, turi būti akredituotas tikrinti I priede nurodytą veiklą, su kuria yra susijusi jo atliekama veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikra.

▼M1

Bazinių duomenų ataskaitų, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitų arba metinių veiklos lygio ataskaitų tikrinimo tikslais tikrintojas, išduodantis veiklos vykdytojui patikros ataskaitą, taip pat turi būti akredituotas I priede nurodytai veiklos grupei Nr. 98.

▼B

45 straipsnis

Akreditavimo tikslai

Vykdydama akreditavimo veiklą ir atlikdama akredituotų tikrintojų stebėseną, kiekviena nacionalinė akreditacijos įstaiga įvertina, ar tikrintojas ir tikrinimo veiklą vykdančios jo darbuotojos:

- a) yra kompetentingi tikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas pagal šį reglamentą;
- b) tikrina veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas laikydamiesi šio reglamento;
- c) atitinka III skyriuje nurodytus reikalavimus.

46 straipsnis

Akreditavimo prašymas

1. ► **M1** Bet kuris juridinis asmuo, nustatytas pagal valstybės narės nacionalinę teisę, gali pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 5 straipsnio 1 dalį ir šio skyriaus nuostatas pateikti akreditavimo prašymą. ◀

Prašyme pateikiama remiantis III priede nurodytu darniuoju standartu reikalaujama informacija.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos, pareiškėjas taip pat, prieš pradėdamas 45 straipsnyje nurodytą vertinimą, nacionalinei akreditacijos įstaigai pateikia:

- a) visą nacionalinės akreditacijos įstaigos reikalaujamą informaciją;

▼B

- b) procedūras ir informaciją, susijusias su 41 straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka, ir informaciją apie 41 straipsnio 2 dalyje nurodytą kokybės valdymo sistemą;
- c) 36 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytus kompetencijos kriterijus, 36 straipsnyje nurodyto kompetencijos užtikrinimo proceso rezultatus, taip pat kitus svarbius dokumentus apie visų patikros veikloje dalyvaujančių darbuotojų kompetenciją;
- d) informaciją apie 43 straipsnio 6 dalyje nurodytą nuolatinio nešališkumo ir nepriklausomumo užtikrinimo tvarką, įskaitant atitinkamus duomenis apie pareiškėjo ir jo darbuotojų nešališkumą bei nepriklausomumą;
- e) informaciją apie dalyko ekspertus ir svarbiausius darbuotojus, dalyvaujančius tikrinant veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas;
- f) tinkamo patikros vidaus dokumentų rengimo užtikrinimo sistemą ir tvarką;
- g) kitus susijusius duomenis, nurodytus 42 straipsnio 1 dalyje.

*47 straipsnis***Pasirengimas vertinti**

1. Rengdamasi 45 straipsnyje nurodytam vertinimui, kiekviena nacionalinė akreditacijos įstaiga atsižvelgia į srities, kurioje pareiškėjas prašo akreditavimo, sudėtingumą, taip pat į 41 straipsnio 2 dalyje nurodytos kokybės valdymo sistemos sudėtingumą, į 41 straipsnio 1 dalyje nurodytas procedūras ir informaciją apie tvarkas, taip pat geografinės vietovės, kuriose pareiškėjas atlieka arba ketina atlikti patikrą.
2. Taikant šį reglamentą nacionalinė akreditacijos įstaiga turi atitikti III priede nurodyto darniojo standarto minimaliuosius reikalavimus.

*48 straipsnis***Vertinimas**

1. 45 straipsnyje nurodyto vertinimo tikslais 58 straipsnyje nurodyta vertinimo grupė atlieka bent šiuos veiksmus:
 - a) peržiūri visus susijusius 46 straipsnyje nurodytus dokumentus ir duomenis;
 - b) apsilanko pareiškėjo patalpose, kad peržiūrėtų reprezentatyvią patikros vidaus dokumentų imtį ir įvertintų pareiškėjo kokybės valdymo sistemos ir 41 straipsnyje nurodytų procedūrų arba tvarkų įgyvendinimą;

▼B

- c) atlieka reprezentatyvios reikiamos akreditavimo srities dalies ir reprezentatyvaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikroje dalyvaujančių pareiškėjo darbuotojų skaičiaus darbo kokybės ir kompetencijos stebėjimą, kad įsitikintų, jog tie darbuotojai dirba laikydamiesi šio reglamento.

Vykdydama šią veiklą vertinimo grupė turi laikytis III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų.

2. Vertinimo grupė pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus pareiškėjui praneša apie audito duomenis ir nustatytas neatitiktis ir paprašo pareiškėjo pateikti atsakymą dėl nurodytų audito duomenų ir neatitikčių pagal minėtas nuostatas.

3. Pareiškėjas imasi korekcinių veiksmų, kad pašalintų nurodytas neatitiktis, ir, pateikdamas atsakymą dėl vertinimo grupės pagal 2 dalį pateiktų audito duomenų ir nustatytų neatitikčių, nurodo, kokių veiksmų imtasi arba ketinama imtis per nacionalinės akreditacijos įstaigos nustatytą laikotarpį, kad būtų pašalintos nustatytos neatitiktys.

4. Nacionalinė akreditacijos įstaiga išnagrinėja pagal 3 dalį pateiktą pareiškėjo atsakymą dėl audito duomenų ir neatitikčių.

Jei nacionalinė akreditacijos įstaiga mano, kad pareiškėjo atsakymas yra neišsamus arba netinkamas, ji paprašo, kad pareiškėjas pateiktų papildomos informacijos arba imtųsi papildomų veiksmų. Be to, nacionalinė akreditacijos įstaiga gali paprašyti pateikti veiksmingo taikytų veiksmų įgyvendinimo įrodymus arba atlikti tolesnį veiksmingo korekcinių veiksmų įgyvendinimo vertinimą.

49 straipsnis

Sprendimas dėl akreditavimo ir akreditavimo pažymėjimas

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, rengdama ir priimdama sprendimą, ar suteikti, išplėsti arba atnaujinti pareiškėjo akreditavimą, atsižvelgia į III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, nusprendusi suteikti, išplėsti arba atnaujinti pareiškėjo akreditavimą, tuo tikslu išduoda jam akreditavimo pažymėjimą.

Akreditavimo pažymėjime pateikiama bent tokia informacija, kokios reikalaujama pagal III priede nurodytą darnųjį standartą.

Akreditavimo pažymėjimas galioja ne ilgiau kaip penkerius metus nuo tos dienos, kurią jį išdavė nacionalinė akreditacijos įstaiga.

▼B*50 straipsnis***Priežiūra**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga kasmet atlieka kiekvieno tikrintojo, kuriam ji yra išdavusi akreditavimo pažymėjimą, priežiūrą.

Priežiūra apima bent šiuos dalykus:

- a) apsilankymą tikrintojo patalpose siekiant atlikti 48 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus veiksmus;
- b) reprezentatyvaus tikrintojo darbuotojų skaičiaus darbo kokybės ir kompetencijos stebėjimą pagal 48 straipsnio 1 dalies c punktą.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga pirmąją tikrintojo priežiūrą pagal 1 dalį atlieka ne vėliau kaip po 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią tikrintojui buvo išduotas akreditavimo pažymėjimas.

3. Nacionalinė akreditacijos įstaiga parengia kiekvieno tikrintojo priežiūros planą, pagal kurį būtų galima sudaryti reprezentatyvias įvertintinos akreditavimo srities imtis pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

4. Remdamasi 1 dalyje nurodytos priežiūros rezultatais, nacionalinė akreditacijos įstaiga nusprendžia, ar akreditavimą palikti galioti.

5. Jei tikrintojas patikrą atlieka kitoje valstybėje narėje, tikrintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga gali paprašyti valstybės narės, kurioje atliekama patikra, nacionalinės akreditacijos įstaigos atlikti priežiūrą jos vardu ir atsakomybe.

*51 straipsnis***Pakartotinis vertinimas**

1. Prieš pasibaigiant akreditavimo pažymėjimo galiojimui, nacionalinė akreditacijos įstaiga atlieka pakartotinį tikrintojo, kuriam ji yra išdavusi akreditavimo pažymėjimą, vertinimą, kad nustatytų, ar galima pratęsti akreditavimo pažymėjimo galiojimą.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga parengia kiekvieno tikrintojo pakartotinio vertinimo planą, pagal kurį būtų galima sudaryti reprezentatyvias įvertintinos akreditavimo srities imtis. Planuodama ir atlikdama pakartotinį vertinimą, nacionalinė akreditacijos įstaiga laikosi III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų.

*52 straipsnis***Neeilinis vertinimas**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga bet kada gali atlikti neeilinį tikrintojo vertinimą, kad įsitikintų, jog tikrintojas laikosi šiame reglamente nustatytų reikalavimų.

▼B

2. Kad nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų įvertinti neeilinio vertinimo poreikį, tikrintojas nedelsdamas praneša nacionalinei akreditacijos įstaigai apie visus reikšmingus jo statuso ar veiklos pasikeitimus, turinčius poveikį jo akreditavimui. Reikšmingi pasikeitimai apima pasikeitimus, paminėtus III priede nurodytame darniajame standarte.

*53 straipsnis***Srities išplėtimas**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga, gavusi tikrintojo prašymą išplėsti jam jau suteikto akreditavimo sritį, imasi veiksmų, būtinų nustatyti, ar išplėtus suteiktą akreditavimo sritį tikrintojas atitiks 45 straipsnio reikalavimus.

*54 straipsnis***Administracinės priemonės**

1. Jei tikrintojas neatitinka šio reglamento reikalavimų, nacionalinė akreditacijos įstaiga gali sustabdyti jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti jo akreditavimo pažymėjimą arba apriboti jo akreditavimo sritį.

Tikrintojui paprašius, nacionalinė akreditacijos įstaiga sustabdo jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikina jo akreditavimo pažymėjimą arba apriboja jo akreditavimo sritį.

Nacionalinė akreditacijos įstaiga nustato, patvirtina dokumentais, įdiegia ir taiko akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimo panaikinimo ir akreditavimo srities apribojimo tvarką.

2. Bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų nacionalinė akreditacijos įstaiga sustabdo akreditavimo pažymėjimo galiojimą arba apriboja akreditavimo sritį:

- a) tikrintojas padaro šiurkštų šio reglamento reikalavimų pažeidimą;
- b) tikrintojas nuolat ir pakartotinai nesilaiko šio reglamento reikalavimų;
- c) tikrintojas pažeidė kitas nacionalinės akreditacijos įstaigos nustatytas specialias sąlygas.

3. Nacionalinė akreditacijos įstaiga panaikina akreditavimo pažymėjimą tokiais atvejais:

- a) tikrintojas nepašalina priežasčių, dėl kurių priimtas sprendimas sustabdyti jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą;
- b) kuris nors iš tikrintojo aukščiausiųjų vadovų arba tikrintojo darbuotojų, dalyvaujančių šiame reglamente nustatytoje patikros veikloje, pripažįstamas sukčiavęs;
- c) tikrintojas sąmoningai pateikė klaidingą informaciją arba ją nuslėpė.

▼B

4. Nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti akreditavimo pažymėjimą arba apriboti akreditavimo sritį pagal 2 ir 3 dalis gali būti apskundžiamas.

Valstybės narės nustato tokių skundų sprendimo tvarką.

5. Nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti akreditavimo pažymėjimą arba apriboti akreditavimo sritį įsigalioja apie jį pranešus tikrintojui.

Nacionalinei akreditacijos įstaigai gavus patikimos informacijos ir įsitikinęs, kad tikrintojas laikosi šio reglamento reikalavimų, akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas nutraukiamas.

V SKYRIUS

ATLPS VERTINTOJUS AKREDITUOJANČIOMS ĮSTAIGOMS KELIAMI REIKALAVIMAI

55 straipsnis

Nacionalinė akreditacijos įstaiga

1. Akreditavimo užduotis pagal šį reglamentą atlieka nacionalinės akreditacijos įstaigos, paskirtos pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 4 straipsnio 1 dalį.

2. Jei valstybė narė nusprendžia leisti pagal šį reglamentą sertifikuoti tikrintojus, kurie yra fiziniai asmenys, su tų tikrintojų sertifikavimu susijusios užduotys patikimos kitai nacionalinei įstaigai negu pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 4 straipsnio 1 dalį paskirta nacionalinė akreditacijos įstaiga.

3. Jei valstybė narė nusprendžia pasinaudoti 2 dalyje nustatyta galimybe, ji užtikrina, kad atitinkama nacionalinė įstaiga atitiktų šio reglamento reikalavimus, įskaitant nustatytuosius šio reglamento 71 straipsnyje, ir pateikia Reglamento (EB) Nr. 765/2008 5 straipsnio 2 dalyje reikalaujamus įrodomuosius dokumentus.

4. Nacionalinė akreditacijos įstaiga turi būti pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintos įstaigos narė.

5. Jei akreditavimo veiklos tiesiogiai nevykdo valdžios institucijos, nacionalinė akreditacijos įstaiga oficialiai valstybės narės įgaliojama vykdyti akreditavimo veiklą kaip valdžios institucijos funkciją.

6. Taikant šį reglamentą nacionalinė akreditacijos įstaiga vykdo savo funkcijas pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

56 straipsnis

Tarpvalstybinis akreditavimas

Jeigu valstybė narė nusprendžia, kad jai ekonominiu požiūriu nenau-dinga ar neperspektyvu paskirti nacionalinę akreditacijos įstaigą arba teikti akreditavimo paslaugas, kaip apibrėžta Direktyvos 2003/87/EB 15 straipsnyje, ta valstybė narė gali naudotis kitos valstybės narės nacio-nalinės akreditacijos įstaigos paslaugomis.

Atitinkama valstybė narė apie tai informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.

57 straipsnis

Nepriklausomumas ir nešališkumas

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos organizacinė struktūra turi būti tokia, kad būtų užtikrinta visiška jos nepriklausomybė nuo jos vertinamų tikrintojų ir nešališkumas vykdant akreditavimo veiklą.

2. Todėl nacionalinė akreditacijos įstaiga negali siūlyti atlikti kokią nors tikrintojų vykdomą veiklą arba teikiamas paslaugas arba jų atlikti, taip pat negali teikti konsultavimo paslaugų, turėti tikrintojo akcijų arba turėti kokių nors kitokių finansinių arba valdymo interesų tikrintojo atžvilgiu.

3. Nepažeidžiant 55 straipsnio 2 dalies, nacionalinės akreditacijos įstaigos struktūra, atsakomybė ir funkcijos turi būti aiškiai atskirtos nuo kompetentingos institucijos ir kitų nacionalinių institucijų atsako-mybės ir funkcijų.

4. Galutinius sprendimus dėl tikrintojų akreditavimo priima naciona-linė akreditacijos įstaiga.

Tačiau nacionalinė akreditacijos įstaiga, laikydamasi III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų, gali samdyti subrangovus tam tikroms užduotims atlikti.

58 straipsnis

Vertinimo grupė

1. Kiekvienam konkrečiam vertinimui atlikti nacionalinė akreditacijos įstaiga paskiria vertinimo grupę.

2. Vertinimo grupė sudaroma iš vyriausiojo vertintojo ir, jeigu reikia, konkrečiai akreditavimo sričiai tinkamo vertintojų arba dalyko ekspertų skaičiaus.

Vertinimo grupėje turi būti bent vienas asmuo, kuris turėtų žinių apie išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėseną ir atas-kaitų teikimą pagal Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066, kurios yra susijusios su akreditavimo sritimi, taip pat būtų kompetentingas ir išmanytų, kaip reikia vertinti tos srities patikros veiklą įrenginyje arba orlaivių naudotojo veiklos vietoje, ir bent vienas asmuo, turintis žinių apie susijusius nacionalinės teisės aktus ir rekomendacinius dokumentus.

▼B

Jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga vertina tikrintojo kompetenciją ir darbo kokybę šio reglamento I priede nurodytoje srityje Nr. 98, vertinimo grupėje taip pat turi būti bent vienas asmuo, kuris turėtų žinių apie duomenų, reikalingų nemokamiems apyvartiniams taršos leidimams paskirstyti pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) ►**M1** 2019/331 ◄, rinkimą, stebėseną ir teikimą, taip pat būtų kompetentingas ir išmanytų, kaip reikia vertinti tos srities patikros veiklą.

*59 straipsnis***Vertintojų kompetencijos reikalavimai**

1. Tikrintoją vertinantis vertintojas turi būti kompetentingas vykdyti veiklą, kuri yra privaloma pagal IV skyrių. Tuo tikslu vertintojas privalo:

- a) atitikti III priede nurodyto darniojo standarto, parengto pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008, reikalavimus;

▼M1

- b) išmano Direktyvą 2003/87/EB, Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066, Deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/331 ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/1842, kai vertintojas vertina tikrintojo kompetenciją ir darbo rezultatus, susijusius su šio reglamento I priede nurodyta taikymo sritimi Nr. 98, šį reglamentą, atitinkamus standartus ir kitus susijusius teisės aktus, taip pat taikytinas gaires;

▼B

- c) turėti žinių apie duomenų ir informacijos auditą, kaip nurodyta šio reglamento 38 straipsnio 1 dalies b punkte, kurias jis įgyja per mokymą arba kurias jam suteikia kitas žmogus, turintis žinių ir patirties tokių duomenų ir informacijos srityje.

2. Vyriausiasis vertintojas turi atitikti 1 dalyje nurodytus kompetencijos reikalavimus, turi būti įrodęs, kad yra kompetentingas vadovauti vertinimo grupei ir būti atsakingas už vertinimą pagal šį reglamentą.

3. Vidaus peržiūras atliekantys asmenys ir asmenys, priimančys sprendimus dėl akreditavimo suteikimo, jo srities išplėtimo arba atnaujinimo, turi atitikti ne tik 1 dalyje nurodytus kompetencijos reikalavimus, bet ir turi turėti pakankamai žinių ir patirties, kad galėtų įvertinti akreditavimą.

*60 straipsnis***Dalyko ekspertai**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga gali į vertinimo grupę įtraukti dalyko ekspertus, kad šie suteiktų išsamių žinių ir pasidalytų profesine patirtimi konkrečiu klausimu, kai to reikia siekiant padėti vyriausiajam vertintojui arba vertintojui vykdyti vertinimo veiklą.

▼B

2. Dalyko ekspertas privalo būti pakankamai kompetentingas, kad galėtų veiksmingai padėti vyriausiajam vertintojui ir vertintojui klausimu, kuriuo šio eksperto prašoma suteikti žinių ir pasidalyti profesine patirtimi. Be to, dalyko ekspertas privalo:

▼M1

a) išmano Direktyvą 2003/87/EB, Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066, Deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/331 ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/1842, kai techninis ekspertas vertina tikrintojo kompetenciją ir darbo rezultatus, susijusius su šio reglamento I priede nurodyta taikymo sritimi Nr. 98, šį reglamentą, atitinkamus standartus ir kitus susijusius teisės aktus, taip pat taikytinas gaires;

▼B

b) pakankamai gerai išmanyti patikros veiklą.

3. Dalyko ekspertas imasi nurodytų užduočių vadovaujamas atitinkamos vertinimo grupės vyriausiojo vertintojo ir visiška šio atsakomybe.

*61 straipsnis***Procedūros**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga turi atitikti reikalavimus, nustatytus pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 8 straipsnį.

*62 straipsnis***Skundai**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga, gavusi kompetentingos institucijos, veiklos vykdytojo, orlaivių naudotojo arba kitų suinteresuotųjų šalių skundą dėl tikrintojo, per pagrįstos trukmės laikotarpį, bet ne daugiau kaip per tris mėnesius nuo skundo gavimo:

- a) nusprendžia, ar skundas pagrįstas;
- b) užtikrina, kad atitinkamam tikrintojui būtų suteikta galimybė pateikti pastabas;
- c) imasi tinkamų priemonių skundai išnagrinėti;
- d) registruoja skundą ir taikomus veiksmus ir
- e) pateikia atsakymą skundo pateikėjui.

*63 straipsnis***Įrašai ir dokumentai**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga saugo su kiekvienu akreditavimo procese dalyvaujančiu asmeniu susijusius įrašus. Tie įrašai apima informaciją apie atitinkamas kvalifikacijas, mokymą, patirtį, nešališkumą ir kompetenciją, reikalingą atitikčiai šiam reglamentui įrodyti.

▼B

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga pagal III priede nurodyto darniojo standarto, parengto pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008, reikalavimus, saugo su tikrintoju susijusius įrašus.

*64 straipsnis***Galimybė gauti informacijos ir konfidencialumas**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga reguliariai viešai skelbia ir atnaušina informaciją apie nacionalinę akreditacijos įstaigą ir jos vykdomą akreditavimo veiklą.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, vadovaudamasi Reglamento (EB) Nr. 765/2008 8 straipsnio 4 punktu, prireikus imasi tinkamų priemonių gautos informacijos konfidencialumui apsaugoti.

*65 straipsnis***Tarpusavio vertinimas**

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos reguliariai vertina viena kitą.

Tarpusavio vertinimą organizuoja pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga.

2. Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga įgyvendina tinkamus tarpusavio vertinimo kriterijus ir veiksmingą bei nepriklausomą tarpusavio vertinimo tvarką, kuria siekiama įvertinti, ar:

- a) nacionalinė akreditacijos įstaiga, kurios tarpusavio vertinimas atliekamas, vykdė akreditavimo veiklą laikydamasi IV skyriaus nuostatų;
- b) nacionalinė akreditacijos įstaiga, kurios tarpusavio vertinimas atliekamas, įvykdė šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

Tarpusavio vertinimo kriterijai turi apimti tarpusavio vertintojų ir tarpusavio vertinimo grupių kompetencijos reikalavimus, specialiai nustatytus Direktyva 2003/87/EB sukurtai šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai.

3. Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga viešai skelbia ir Komisijai, valstybių narių nacionalinėms institucijoms, atsakingoms už nacionalines akreditacijos įstaigas, taip pat valstybių narių kompetentingoms institucijoms arba 70 straipsnio 2 dalyje nurodytam pagrindiniam centrui pateikia nacionalinės akreditacijos įstaigos tarpusavio vertinimo rezultatus.

4. Nepažeidžiant 1 dalies, jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga prieš įsigaliojant šiam reglamentui sėkmingai praėjo pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintos įstaigos surengtą tarpusavio vertinimą, tokia nacionalinė akreditacijos įstaiga atleidžiama nuo reikalavimo atlikti naują tarpusavio vertinimą įsigaliojus šiam reglamentui, jeigu ji gali įrodyti atitiktį šiam reglamentui.

▼B

Tokiu tikslu atitinkama nacionalinė akreditacijos įstaiga pateikia pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintai įstaigai prašymą ir reikiamus dokumentus.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga nusprendžia, ar įvykdytos reikalavimo netaikymo sąlygos.

Atleidimas nuo reikalavimo galioja ne ilgiau kaip trejus metus nuo sprendimo pranešimo nacionalinei akreditacijos įstaigai datos.

5. Nacionalinės institucijos, pagal 55 straipsnio 2 dalį įgalios vykdyti su tikrintojų, kurie yra fiziniai asmenys, sertifikavimu susijusias užduotis pagal šį reglamentą, patikimumo lygis turi prilygti tarpusavio vertinimą sėkmingai praėjusios nacionalinės akreditacijos įstaigos patikimumo lygiui.

Tuo tikslu atitinkama valstybė narė, priėmusi sprendimą nacionalinei institucijai leisti vykdyti sertifikavimo užduotis, iškart perduoda Komisijai ir kitoms valstybėms narėms visus reikiamus įrodomuosius dokumentus. Jokia nacionalinė institucija nepradeda sertifikuoti tikrintojų pagal šį reglamentą, kol atitinkama valstybė narė nėra pateikusi minėtų įrodomųjų dokumentų.

Atitinkama valstybė narė periodiškai patikrina nacionalinės institucijos veiklą siekdama užtikrinti, kad ji toliau atitinka pirmiau minėtą patikimumo lygį, ir apie tai informuoja Komisiją.

*66 straipsnis***Korekciniai veiksmai**

1. Valstybės narės, atsižvelgdamos į tarpusavio vertinimo, atlikto pagal 65 straipsnį, rezultatus, reguliariai atlieka savo nacionalinių akreditacijos įstaigų stebėseną siekdamos užtikrinti, kad jos nuolat atitiktų šio reglamento reikalavimus.

2. Jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga neatitinka šio reglamento reikalavimų arba nevykdo jame nustatytų įpareigojimų, atitinkama valstybė narė imasi reikiamų korekcinio veiksmų arba užtikrina, kad būtų imtasi tokių korekcinio veiksmų, ir apie juos praneša Komisijai.

*67 straipsnis***Abipusis tikrintojų pripažinimas**

1. Valstybės narės pripažįsta, kad nacionalinių akreditacijos įstaigų, sėkmingai praėjusių tarpusavio vertinimą, teikiamos paslaugos yra lygiavertės. Valstybės narės pripažįsta tų nacionalinių akreditacijos įstaigų akredituotų tikrintojų akreditavimo pažymėjimus ir šių tikrintojų teisę atlikti savo akreditavimo srities patikras.

2. Jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga nepraėjo viso tarpusavio vertinimo proceso, valstybės narės pripažįsta tokios nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotų tikrintojų akreditavimo pažymėjimus tik tuo atveju, jeigu pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga pradėjo tos nacionalinės akreditacijos įstaigos tarpusavio vertinimą ir nenustatė jokios nacionalinės akreditacijos įstaigos neatitikties šiam reglamentui.

▼B

3. Jei tikrintojus sertifikuoja 55 straipsnio 2 dalyje nurodyta nacionalinė institucija, valstybės narės pripažįsta tos institucijos išduotus pažymėjimus ir sertifikuotų tikrintojų teisę atlikti patikras jų sertifikavimo srityje.

*68 straipsnis***Teikiamų paslaugų stebėseną**

Jei valstybė narė, atlikdama patikrinimą pagal Direktyvos 2006/123/EB 31 straipsnio 4 dalį, nustato, kad tikrintojas nesilaiko šio reglamento, tos valstybės narės kompetentinga institucija arba nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja tą tikrintoją akreditavusią nacionalinę akreditacijos įstaigą.

Tikrintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga tokios informacijos perdavimą laiko skundu pagal 62 straipsnį ir imasi atitinkamų veiksmų bei kompetentingai institucijai arba nacionalinei akreditacijos įstaigai pateikia atsakymą pagal 73 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

*69 straipsnis***Elektroniniai duomenų mainai ir automatinių sistemų naudojimas**

1. Valstybės narės pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 74 straipsnio 1 dalį arba pagal Deleguotojo reglamento (ES) ►**M1** 2019/331 ◀ 13 straipsnį gali reikalauti, kad tikrintojai naudotų elektroninius patikros ataskaitų šablonus arba tam tikrus patikros ataskaitų failų formatus.

2. Kitokiems pranešimams, kuriuos veiklos vykdytojas, orlaivių naudotojas, tikrintojas, kompetentinga institucija ir nacionalinė akreditacijos įstaiga teikia vieni kitiems, teikti pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 74 straipsnio 2 dalį gali būti parengti standartiniai elektroniniai šablonai arba nustatytos failų formatų specifikacijos.

VI SKYRIUS**INFORMACIJOS MAINAI***70 straipsnis***Informacijos mainai ir pagrindiniai centrai**

1. Valstybė narė sukuria veiksmingą jos nacionalinės akreditacijos įstaigos arba, jei taikytina, nacionalinės institucijos, įgaliotos sertifikuoti tikrintojus, ir kompetentingos institucijos veiksmingo bendradarbiavimo ir jų atitinkamos informacijos mainų sistemą.

▼B

2. Jeigu pagal Direktyvos 2003/87/EB 18 straipsnį valstybėje narėje paskiriama daugiau kaip viena kompetentinga institucija, valstybė narė vieną kompetentingą instituciją įgalioja būti pagrindiniu informacijos mainų, 1 dalyje nurodyto bendradarbiavimo koordinavimo ir šiame skyriuje nurodytos veiklos centru.

*71 straipsnis***Akreditavimo darbų programa ir valdymo ataskaita**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. pateikia kiekvienos valstybės narės kompetentingai institucijai akreditavimo darbų programą, kurioje pateikiamas tos nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotų tikrintojų, kurie ją pagal 77 straipsnį informavo ketinantys atlikti patikras tose valstybėse narėse, sąrašas. Akreditavimo darbų programoje apie kiekvieną tikrintoją pateikiama bent tokia informacija:

- a) numatomas patikros laikas ir vieta;
- b) informacija apie veiklą, kurią nacionalinė akreditacijos įstaiga yra numąčiusi to tikrintojų atžvilgiu, pirmiausia priežiūros ir pakartotinio vertinimo veiklą;
- c) numatomo tikrintojų atliekamo tikrinimo stebėjimo, kurį nacionalinė akreditacijos įstaiga ketina atlikti siekdama įvertinti tikrintojų, datos, kartu nurodant veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų, kurie bus lankomi per tokį tikrinimo stebėjimą, adresai ir kontaktiniai duomenys;
- d) informacija apie tai, ar nacionalinė akreditacijos įstaiga paprašė valstybės narės, kurioje tikrintojas atlieka patikrą, nacionalinės akreditacijos įstaigos atlikti priežiūrą.

Pasikeitus pirmoje pastraipoje nurodytai informacijai, nacionalinė akreditacijos įstaiga iki kiekvienų metų sausio 31 d. kompetentingai institucijai pateikia atnaujintą darbų programą.

2. Gavusi akreditavimo darbų programą pagal 1 dalį, kompetentinga institucija suteikia nacionalinei akreditacijos įstaigai visą svarbią informaciją, įskaitant susijusius teisės aktus ar gaires.

3. Iki kiekvienų metų birželio 1 d. nacionalinė akreditacijos įstaiga pateikia kompetentingai institucijai valdymo ataskaitą. Valdymo ataskaitoje apie kiekvieną tos nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotą tikrintoją pateikiama bent tokia informacija:

- a) išsami informacija apie tos nacionalinės akreditacijos įstaigos naujai akredituotų tikrintojų akreditavimą, nurodant tų tikrintojų akreditavimo sritį;
- b) tų tikrintojų akreditavimo srities pasikeitimai;

▼B

- c) suvestiniai nacionalinės akreditacijos įstaigos atliktos priežiūros ir pakartotinio vertinimo veiklos rezultatai;
- d) suvestiniai atliktų neeilinių vertinimų rezultatai, nurodant šių neeilinių vertinimų inicijavimo priežastis;
- e) per laikotarpį nuo ankstesnės valdymo ataskaitos parengimo dėl tikrintojų pateikti skundai ir veiksmai, kurių ėmėsi nacionalinė akreditacijos įstaiga;
- f) išsami informacija apie veiksmus, kurių nacionalinė akreditacijos įstaiga ėmėsi atsižvelgdama į kompetentingos institucijos pateiktą informaciją, išskyrus atvejus, kai nacionalinė akreditacijos įstaiga nusprendžia, kad ta informacija yra skundas, kaip apibrėžta 62 straipsnyje.

*72 straipsnis***Informacijos apie administracines priemones mainai**

Jei nacionalinė akreditacijos įstaiga tikrintojui yra nustačiusi administracines priemones pagal 54 straipsnį arba jei buvo nutrauktas akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas arba sprendimu dėl apeliacijos pakeistas nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas nustatyti 54 straipsnyje nurodytas administracines priemones, nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja šias šalis:

- a) valstybės narės, kurioje tikrintojas yra akredituotas, kompetentingą instituciją;
- b) kiekvienos valstybės narės, kurioje tikrintojas atlieka patikras, kompetentingą instituciją ir nacionalinę akreditacijos įstaigą.

*73 straipsnis***Kompetentingos institucijos teikiama informacija**

1. Valstybės narės, kurioje tikrintojas atlieka patikrą, kompetentinga institucija kasmet nacionalinei akreditacijos įstaigai, kuri akreditavo tikrintoją, pateikia bent tokią informaciją:

- a) svarbius veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos ir patikros ataskaitų patikrinimo rezultatus, pirmiausia – apie bet kokią nustatytą to tikrintojų neatitiktį šiam reglamentui;
- b) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrinimo rezultatus, jeigu jie yra svarbūs nacionalinei akreditacijos įstaigai ir susiję su tikrintojų akreditavimu bei priežiūra arba jeigu šie rezultatai susiję su nustatyta to tikrintojų neatitiktimi šiam reglamentui;
- c) to tikrintojų patikros vidaus dokumentų vertinimo rezultatus, jeigu kompetentinga institucija įvertino patikros vidaus dokumentus pagal 26 straipsnio 3 dalį;
- d) kompetentingos institucijos gautus skundus dėl to tikrintojų.

▼B

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta informacija įrodoma, kad kompetentinga institucija nustatė, jog tikrintojas neatitinka šio reglamento, nacionalinė akreditacijos įstaiga tą pateiktą informaciją laiko kompetentingos institucijos skundu dėl tikrintojo, kaip apibrėžta 62 straipsnyje.

Nacionalinė akreditacijos įstaiga imasi atitinkamų veiksmų šiai informacijai išnagrinėti ir per pagrįstos trukmės laikotarpį, bet ne daugiau kaip per tris mėnesius nuo informacijos gavimo pateikia atsakymą kompetentingai institucijai. Savo atsakyme nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja kompetentingą instituciją apie veiksmus, kurių ji ėmėsi, ir, jei taikoma, apie tikrintojui nustatytas administracines priemones.

*74 straipsnis***Informacijos apie priežiūrą mainai**

1. Jeigu valstybės narės, kurioje tikrintojas atlieka patikrą, nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal 50 straipsnio 5 dalį paprašoma atlikti priežiūrą, ta nacionalinė akreditacijos įstaiga perduoda audito duomenis nacionalinei akreditacijos įstaigai, kuri akreditavo tikrintoją, nebent abi nacionalinės akreditacijos įstaigos susitaria kitaip.

2. Tikrintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga nagrinėdama, ar tikrintojas atitinka šio reglamento reikalavimus, atsižvelgia į 1 dalyje nurodytus audito duomenis.

3. Jeigu 1 dalyje nurodytais audito duomenimis įrodoma, kad tikrintojas nesilaiko šio reglamento, tikrintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga imasi atitinkamų veiksmų pagal šį reglamentą ir pateikia priežiūrą atlikusiai nacionalinei akreditacijos įstaigai tokią informaciją:

- a) kokių veiksmų ėmėsi tikrintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga;
- b) jeigu taikytina, kaip tikrintojas ištaisė pažeidimus;
- c) jeigu taikytina, kokios administracinės priemonės buvo nustatytos tikrintojui.

*75 straipsnis***Informacijos teikimas valstybei narei, kurioje yra įsisteigęs tikrintojas**

Jeigu tikrintoją akreditavo kitos valstybės narės nei yra įsisteigęs tikrintojas nacionalinė akreditacijos įstaiga, 71 straipsnyje nurodyta akreditavimo darbų programa ir valdymo ataskaita, taip pat 72 straipsnyje nurodyta informacija pateikiama ir tos valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs tikrintojas, kompetentingai institucijai.

▼B*76 straipsnis***Akredituotų tikrintojų duomenų bazės**

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos arba, jei taikytina, 55 straipsnio 2 dalyje nurodytos nacionalinės institucijos sukuria ir tvarko duomenų bazę ir suteikia jos prieigą kitoms nacionalinėms akreditacijos įstaigoms, nacionalinėms institucijoms, tikrintojams, veiklos vykdytojams, orlaivių naudotojams ir kompetentingoms institucijoms.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga sudaro vienodas prieigos prie duomenų bazės sąlygas, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingiems ir ekonomiškais nacionalinių akreditacijos įstaigų, nacionalinių institucijų, tikrintojų, veiklos vykdytojų, orlaivių naudotojų ir kompetentingų institucijų informacijos mainams, ir gali tas duomenų bazes sujungti į vieną centralizuotą duomenų bazę.

2. 1 dalyje nurodytoje duomenų bazėje turi būti bent tokia informacija:

- a) kiekvieno nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituoto tikrintojo pavadinimas ir adresas;
- b) valstybės narės, kuriose tikrintojas atlieka patikras;
- c) kiekvieno tikrintojo akreditavimo sritis;
- d) akreditavimo data ir akreditavimo pažymėjimo galiojimo pabaigos data;
- e) informacija apie administracines priemones, kurios buvo nustatytos tikrintojui.

Tokia informacija skelbiama viešai.

*77 straipsnis***Tikrintojų pranešimai**

1. Kad nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų parengti 71 straipsnyje nurodytą akreditavimo darbų programą ir valdymo ataskaitą, tikrintojas kiekvienais metais iki lapkričio 15 d. pateikia jį akreditavusiai nacionalinei akreditacijos įstaigai tokią informaciją:

- a) planuojamą tikrintojo numatytą atlikti patikrų laiką ir vietą;

▼M1

- b) veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų, kurių išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos, tonkilometrų duomenų ataskaitos, bazinių duomenų ataskaitos, naujo rinkos dalyvio duomenų ataskaitos arba metinės veiklos lygio ataskaitos bus tikrinamos, adresus ir kontaktinius duomenis;

▼B

c) patikros grupės narių vardus ir pavardes ir akreditavimo sritį, kuriai priskiriama veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veikla.

2. Pasikeitus 1 dalyje nurodytai informacijai, tikrintojas apie tuos pasikeitimus praneša akreditacijos įstaigai per tokį laikotarpį, dėl kurio sutarta su ta nacionaline akreditacijos įstaiga.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

78 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 600/2012 panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Reglamentas (ES) Nr. 600/2012 panaikinamas nuo vėlesniosios iš šių datų –2019 m. sausio 1 d.arba šio reglamento įsigaliojimo dienos.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir aiškinamos pagal IV priede pateiktą atitikties lentelę.

2. Reglamento (ES) Nr. 600/2012 nuostatos ir toliau taikomos išmetamųjų teršalų kiekio ir, jei taikytina, veiklos duomenų, gautų iki2019 m. sausio 1 d., patikroms.

79 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo*Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo vėlesniosios iš šių datų –2019 m. sausio 1 d.arba šio reglamento įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

I PRIEDAS

Tikrintojų akreditavimo sritis

Tikrintojų akreditavimo sritis akreditavimo pažymėjime nurodoma naudojant toliau nurodytas veiklos kategorijas, apibrėžtas Direktyvos 2003/87/EB I priede, ir kitas veiklos rūšis, apibrėžtas Direktyvos 2003/87/EB 10a ir 24 straipsniuose. Šios nuostatos lygiai taip pat taikomos nacionalinės institucijos pagal šio reglamento 55 straipsnio 2 dalį sertifikuotiems tikrintojams.

Veiklos kategorijos Nr.	Akreditavimo sritis
1a	Kuro deginimas įrenginiuose naudojant tik komercinį standartinį kurą, apibrėžtą Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/2066, arba A ir B kategorijų įrenginiuose naudojant gamtines dujas
1b	Kuro deginimas įrenginiuose, be apribojimų
2	Naftos perdirbimas
3	— Kokso gamyba — Metalų rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) deginimas arba kaitinimas, įskaitant granuliavimą — Luitinio ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydinį liejimą
4	— Juodųjų metalų (įskaitant juodojo metalo lydinis) gamyba ar perdirbimas — Antrinio aliuminio gamyba — Spalvotųjų metalų gamyba arba perdirbimas, įskaitant lydinų gamybą
5	Pirminio aliuminio gamyba (CO ₂ ir PFC išmetamieji teršalai)
6	— Cemento klinkerio gamyba — Kalkių gamyba arba dolomito ar magnezito kalcinavimas — Stiklo, įskaitant stiklo pluoštą, gamyba — Keraminių gaminių gamyba degimo būdu — Akmens vatos izoliacinės medžiagos gamyba — Gipso džiovinimas arba kalcinavimas arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba
7	— Celiuliozės gamyba iš medienos arba kitų pluoštinių medžiagų — Popieriaus ir kartono gamyba
8	— Suodžių gamyba — Amoniakų gamyba — Didelio masto organinių cheminių medžiagų gamyba, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus — Vandenilio (H₂) ir sintezės dujų gamyba taikant riformingą arba dalinę oksidaciją — Natrio karbonato (Na₂CO₃) ir natrio hidrokarbonato (NaHCO₃) gamyba

▼B

Veiklos kategorijos Nr.	Akreditavimo sritis
9	— Azoto rūgšties gamyba (CO₂ ir N₂O išmetamieji teršalai) — Adipo rūgšties gamyba (CO₂ ir N₂O išmetamieji teršalai) — Glioksalio ir glioksalio rūgšties gamyba (CO₂ ir N₂O išmetamieji teršalai)
10	— Įrenginių, kuriems taikoma Direktyva 2003/87/EB, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų rinkimas siekiant jas transportuoti ir saugoti geologinėje saugykloje, patvirtintoje pagal Direktyvą 2009/31/EB — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų transportavimas vamzdiniais siekiant jas saugoti geologinėje saugykloje, patvirtintoje pagal Direktyvą 2009/31/EB
11	Šiltnamio efektą sukeliančių dujų geologinis saugojimas saugykloje, patvirtintoje pagal Direktyvą 2009/31/EB
12	Aviacijos veikla (išmetamųjų teršalų kiekio ir tonkilometrių duomenys)
98	Kita veikla pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį
99	Kita pagal Direktyvos 2003/87/EB 24 straipsnį valstybės narės įtraukta veikla, išsamiai apibūdinta akreditavimo pažymėjime

▼B*II PRIEDAS***Tikrintojams keliami reikalavimai**

Tikrintojams taikomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 priimto darniojo standarto, kuriuo nustatomi akredituojant arba kitaip pripažįstant taikytini reikalavimai šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio patvirtinimo ir tikrinimo institucijoms, reikalavimai. Be to, taikomos 41 straipsnio 1 dalyje minimos procedūros, tvarka ir priemonės:

- a) ryšių palaikymo su veiklos vykdytoju arba orlaivių naudotoju ir kitomis susijusiomis šalimis tvarka ir politika;
- b) tinkamos gautos informacijos konfidencialumo užtikrinimo priemonės;
- c) apeliacijų nagrinėjimo tvarka;
- d) skundų nagrinėjimo tvarka (įskaitant orientacines trukmes);
- e) pataisytos patikros ataskaitos parengimo tvarka, taikoma, kai, tikrintojui jau pateikus veiklos vykdytoju arba orlaivių naudotoju patikros ataskaitą, skirtą vėliau pateikti kompetentingai institucijai, patikros ataskaitoje arba veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje randama klaidų;
- f) patikros paslaugų subrangos kitoms organizacijoms procedūra arba tvarka;

▼M1

- g) procedūra arba procesas, kuriuo užtikrinama, kad tikrintojas prisiimtų visą atsakomybę už pagal sutartis dirbančių asmenų vykdomą tikrinimo veiklą;
- h) procesai, kuriais užtikrinamas tinkamas valdymo sistemos veikimas, kaip nurodyta 41 straipsnio 2 dalyje, įskaitant:
 - i. valdymo sistemos peržiūros, atliekamos bent kartą per metus, neviršijant 15 mėnesių laikotarpio tarp valdymo sistemų peržiūrų, procesus;
 - ii. vidaus auditų, atliekamų bent kartą per metus, neviršijant 15 mėnesių laikotarpio tarp vidaus auditų, procesus;
 - iii. tikrintojo veiklos neatitikimų nustatymo ir valdymo bei taisomųjų veiksmų tiems neatitikimams pašalinti procesus;
 - iv. procesus, kuriais nustatoma tikrintojo veiklos rizika ir galimybės bei imamasi prevencinių veiksmų tai rizikai sušvelninti;
 - v. dokumentuotos informacijos kontrolės procesus.

*III PRIEDAS***Minimalieji akreditavimo procesui ir akreditacijos įstaigoms taikomi reikalavimai**

Minimalieji akreditavimo reikalavimai ir akreditacijos įstaigoms taikomi reikalavimai nustatyti pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 priimtame darniajame standarte dėl akreditacijos įstaigoms, akredituojančioms atitikties vertinimo įstaigas, taikytinų bendrųjų reikalavimų.

IV PRIEDAS

Atitikties lentelė

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 600/ 2012	Šis reglamentas
1–31 straipsniai	1–31 straipsniai
–	32 straipsnis
32–78 straipsniai	33–79 straipsniai
I–III priedai	I–III priedai
–	IV priedas